ÖN KORMÁNYZAT
www.toosz.hu
A Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének folyóirata
TÖOSZ
XIV. évfolyam, 11. szám
2004. november
Ára: 197 forint

HARCOK 4
A területpolitika kormányzati koordinációja, avagy a decentralizáció centralizációja
ÁLLÁSPONTOK 10
Helyben járás közben
CSATLAKOZÁSOK 19
Európa célja
MINDENNAPOK 22
Somogyikumok

Ez a kormány azt üzeni...

8-9. oldal

Európa NAGYCENKRE KÉSZÜL

Pontosabban: Európa huszonkét uniós országából egy-egy kistelepülési önkormányzat képviselői készülnek Nagycenkre, amelynek önkormányzata a Vidéki Települések Európai Chartája Szövetségének tagjaként jövőre e szervezet tanácskozásának ad otthont.

Országos, regionális és helyi politikai fórumokon gyakran hangzik el, hogy hazánk uniós csatlakozása új távlatokat nyit a magyarországi önkormányzatok európai szerepvállalásában, az országhatárokon átívelő partnerkapcsolataik szélesítésében és elmélyítésében. Az a gondolat is hangot kap, hogy a nemzetközi együttműködésben nemcsak a magyar megyéknek, kis- és nagyvárosoknak van szerepük, hanem a néhány száz vagy legfeljebb egy-két ezer lakost számláló kistelepüléseknek is.

Ilyen kistelepülés Nagycenk.

A Győr-Moson-Sopron megyei, Sopron tőszomszédságában lévő községet országszerte gróf Széchenyi István, a legnagyobb magyar lakóhelyeként, s örök nyughelyeként ismerik, ám kevesen tudják róla, hogy 22 európai ország egy-egy kistelepülését magában foglaló Vidéki Települések Európai Chartájának Szövetségében ez év júliusa óta Magyarországot képviseli.

(Folytatás a 21. oldalon.)

A zöldfelület ápolástól – a hóeltakarításig

JOHN DEERE
ALTO Total Cleaning Confidence™

Kérjük, válassza a husszútávon is jó megoldásokat!

KITE
Környezetápolás technikai üzletág 4181
Nádudvar, Bem J. u. 1.
Tel: 54-525-601
Fax: 54-480-203
E-mail:
matrai@kite.hu

Spa &Wellness
www.spahungary.hu

III. Egészségturisztikai szakkiállítás, konferencia és vásár

2004. november 12–14.
Budapest, Műcsarnok
H-1146 Budapest, Dózsa György út 37.

Egészségünk megőrzése kulcsfontosságúvá vált a mai rohanó világban. Betegen lehetetlen megfelelni az egyre növekvő elvárásoknak. Fontos, hogy megismerkedjünk olyan alternatív lehetőségekkel, melyek elősegítik megteremteni a testi-lelki harmóniát. Kell lennie egy olyan fórumnak, mely összegyűjti a lehetőségeket egy helyen, minél szélesebb körű tájékoztatást nyújtva a nagyközönségnek.

Ezt a célt szolgálja az idén már harmadik alkalommal megrendezésre kerülő **Spa&Wellness Egészségturisztikai szakkiállítás, konferencia és vásár.** Az eseménynek a Műcsarnok ad otthont **2004. november 12–14.** között.

A kiállítók három fő területre oszthatók: az első szekció a **turizmust** foglalja magába. Ide sorolhatók a termál és hévizes fürdők, uszodák, strandok, élményfürdők, aquaparkok, gyógyszállók, wellness programokat kínáló utazási irodák. A második csoportba tartoznak a különféle **wellness** szolgáltatásokat és termékeket nyújtó intézmények. A kiállítás harmadik része pedig a különféle **gyógyászati eljárásokkal, gyógymódokkal** foglalkozik.

A pénteki napon elsősorban a szakmai látogatókat, míg szombaton és vasárnap a nagyközönséget várjuk szeretettel. A hétvégi programokra felnőtteknek 650 Ft a belépő, diákok és nyugdíjasok ingyenesen látogathatják a rendezvényt.

Bővebb információ: Oláh Ingrid Kiállítási Igazgató, Tel: (06-1) 461-7480, 461-7481 • www.spahungary.hu • spa@geomedia.hu

al=ma
UTCAI BÚTOROK

A ***NOVA*** típusú utasváró nevében és megjelenésében új, de az ***igényes*** kivitelezésben, a ***korrekt*** felületvédelemben a régi.
A 6,2 m² lefedettségű utasváró ára is önmagáért beszél:

259 000 Ft/db + áfa + fuvar + igény esetén szerelés.

További felvilágosítás: ALMA-REND Kft.
6800 Hódmezővásárhely, Makói út
Tel./fax: 62/245-368, 245-090
Internet: www.delfin.hu/alma-rend

wolf HAUS

VÉGRE OTTHON !

Garantált ár és minőség:

Pannon-Wolf Építőipari Kft.
H-7522 Kaposújlak, Gyártótelep
Telefon: +36 82 / 578 - 400
Fax: +36 82 / 313 - 505
E-mail: mail@wolfsystem.hu
www.wolfhaus.hu

www.toosz.hu

ÖN KORMÁNYZAT

A Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének folyóirata

TÖOSZ

XIV. évfolyam, 11. szám
2004. november
Ára: 197 forint

Főszerkesztő: *Aczél Gábor*
Kiadja: az ÖNkorPRess Kiadó Kft.
1136 Budapest, Hegedűs Gyula u. 23.
Tel.: (1) 412-0865 Fax: (1) 320-7600
Felelős kiadó: *Csiky Ildikó*
Felelős vezető: *Zongor Gábor,*
a TÖOSZ főtitkára
e-mail: toosz@toosz.hu
onkormanyzat@onkorpress-kiado.hu
Előkészítés: Szerif Kiadói Kft.
Nyomda: CREW Nyomdaipari Kft.
ISSN 1218-6422

HARCOK

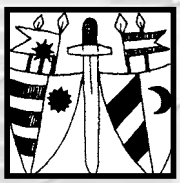

A területpolitika kormányzati koordinációja,
avagy a decentralizáció centralizációja 4
Együtt a hetek 5
Ez a kormány azt üzeni... 8

ÁLLÁSPONTOK

Helyben járás közben 10
Az IDEA-program finanszírozási munkacsoportjának
a 2005. évre szóló munkatervéből 13

CSATLAKOZÁSOK

Európa céljai 19
Egy könyv 20
Európa Nagycenkre készül 21

MINDENNAPOK

Somogyikumok 22
Nem álom a városállam 23
Hírszóró 24
Az emberierő-forrás a legfőbb helyi kincs 24
Városnapi próbagyártás 26
Bővülő vonzerő 27
Sajátos jubileum 27
Forrásteremtés költségek nélkül 27
Kevesebb, de jobb minőségű játszóterünk lesz 29
Maradnak-e Magyarországon játszóterek? 30

A Gyurcsány-kormány létrehozta a regionális fejlesztésért és felzárkóztatásért felelős tárca nélküli miniszter posztját. Ez egy igen lényeges strukturális változtatás, mivel a tárca nélküli miniszter feladat- és hatáskörébe tartozik – a 293/2004. (X. 28.) számú kormányrendelet szerint – a területpolitikai, területfejlesztési, területrendezési és régiófejlesztési; az idegenforgalmi (turizmussal kapcsolatos), továbbá az építésügyi és lakásügyi kormányzati feladatok ellátásának irányítása, s e feladatok sokrétűsége, összetettsége és nagysága valójában minisztériumi kereteket is igényelne. Minisztérium azonban – a létrehozását indokoló, szakmailag megalapozott érvek ellenére – nem jött létre. Viszont az új tárca nélküli miniszter irányítása alá tartozik a Magyar Terület- és Regionális Fejlesztési Hivatal, az Országos Lakás- és Építésügyi Hivatal, valamint a – 296/2004. (X. 28.) számú kormányrendelettel újonnan létrehozott – Magyar Turisztikai Hivatal. A területfejlesztési, lakásügyi, építésügyi és turisztikai miniszter posztját dr. Kolber István*, szocialista parlamenti képviselő tölti be, aki a Balatoni Fejlesztési Tanács elnökeként vált országosan ismert területpolitikussá. Nehéz dolga lesz, a kérdés csupán az, hogy kevés számú munkatársával képes lesz-e (hogy minisztériumi apparátus nélkül egyáltalán képes lehet-e) megbirkózni vele. Ha igen, akkor a minisztériumok struktúrája és létszáma még inkább felülvizsgálatra szorul. Ha nem…*

A TERÜLETPOLITIKA KORMÁNYZATI KOORDINÁCIÓJA, AVAGY

a DECENTRALIZÁCIÓ CENTRALIZÁCIÓJA

A kialakult helyzetet bonyolítja, hogy megszűnt a területfejlesztésért felelős, ám létrejött a területpolitika kormányzati koordinációjáért felelős politikai államtitkár posztja. A korábbi és az újonnan kinevezett politikai államtitkár egyaránt *Nagy Sándor*, aki a meglehetősen bonyolult elnevezésű feladatát – a 294/200. (X. 28.) kormányrendelet szerint – a miniszterelnök közvetlen irányításával, mint kormánymegbízott látja el. A jelzett kormányrendeletekbe foglalt miniszteri és a politikai államtitkári statútumok összevetéséből megállapítható, hogy minden kétséget kizáróan a miniszter a területfejlesztés ura. A területpolitikának az új politikai államtitkár általi kormányzati koordinálását jelentősen korlátozza az a szabály, amely szerint „a politikai államtitkár… feladat- és hatásköre a miniszterek, illetve más szervek feladat- és hatáskörét nem érinti". Mindebből következően a területpolitika kormányzati koordinációjáért felelős politikai államtitkár legfőbb, és egyben nevesített, konkrét feladata a 2000-ben létrehozott kistérségi megbízotti hálózat munkájának irányítása. Annak ellenére, hogy a miniszteri statútum ez ügyben is szán szerepet a miniszternek, aki a kormány külön rendeletében foglaltak szerint „ellátja… a kistérségi megbízottak tevékenységével kapcsolatos teendőket".

A politikai államtitkár és az irányítása alatt működő, újonnan létrehozott Területpolitikai Kormányzati Hivatal tehát irányítja a kistérségi megbízotti hálózatot és tevékenységének hatása alapvetően a kistérségi koordinációs feladatokra irányul. A nyilvánvalóan napi pártpolitikai szempontok figyelembevételével létrehozott politikai államtitkári szerepkör ellátása remélhetőleg nem hátráltatja munkájában a területfejlesztésért felelős tárca nélküli minisztert, és sikerül megfelelő együttműködést kialakítani a miniszter és a politikai államtitkár, valamint a hivatalaik között.

Ami miatt ezzel a kérdéssel önkormányzati szempontból érdemes foglalkozni, az a kistérségi megbízottak helyzete és szerepe.

Amint az talán ismeretes, a kistérségi megbízottaknak a területfejlesztés intézményrendszerébe való „beépítésével" a TÖOSZ az Orbán-kormány rendelete – a területfejlesztési önkormányzati társulások működéséhez kapcsolódó költségvetési hozzájárulásról szóló 61/2000. (V. 3.) számú kormányrendelet – megjelenésétől kezdve nem ért egyet. Nem a kistérségi megbízottak hálózatának létrehozását, hanem a szereplők állami alkalmazását kifogásolja. A TÖOSZ (akkori és mai) álláspontja szerint a megbízottaknak az önkormányzati kistérségi társulások alkalmazottaivá kellene válniuk, oly módon, hogy a kormány jogszabályban határozná meg a képesítés szakmai feltételeit – amelyek figyelembevételével a megbízatás pályázati úton lenne elnyerhető –, valamint hozzájárulna a kistér-

ségi megbízottak foglalkoztatásának finanszírozásához. A TÖOSZ ezen álláspontját 2000-ben osztotta az akkor ellenzékben lévő szocialista frakció, sőt, *Lamperth Mónika* már belügyminiszterként is kifejtette, hogy a kistérségi megbízottakat „decentralizálni" kellene.

A kétéves negatív tapasztalatok alapján a kistérségi megbízotti rendszer megváltoztatásának igényét a TÖOSZ elnöksége a Medgyessy-kormány számára megfogalmazott önkormányzati elvárások sorában szerepeltette annak érdekében, hogy az önkormányzati térségfejlesztési társulások munkatársainak szakmai és anyagi támogatása erősödjön.

Ezzel szemben, a kormányváltást követően Nagy Sándor irányításával csupán kicserélődtek a megbízottak és működött tovább a hálózat, sőt, a 271/2004. (IX. 29.) számú kormányrendelet megerősítette az állami jelleget. A legújabb változás „eredményeként" a kistérségi megbízottak és regionális koordinátoraik a Magyar Terület- és Regionális Fejlesztési Hivatal helyett a Területpolitikai Kormányzati Hivatallal vannak kapcsolatban. Noha sorra alakulnak a többcélú kistérségi társulások és a területfejlesztési törvény módosításának következtében kötelező jelleggel a kistérségi fejlesztési tanácsok, amelyek munkaszervezeteiben a területfejlesztési menedzserek, köztük a kistérségi megbízottak tevékenységét indokolt (lenne) összehangolni.

Miközben a Medgyessy-kormány után a Gyurcsány-kormány is elkötelezetten decentralizációt hirdet, teljesen érthetetlen a tudás és szakértelem decentralizációja helyett a centralizált hálózat fenntartása.

Nehezen fellelhető az a sajátosan állami, kormányzati érdek, ami miatt nem lehet a kistérségi megbízottak hálózatát decentralizálni. Az amúgy is kevés erőnek, szakmai ismeretnek a szétparcellázása, az egymással összefüggő érdekköröknek mesterséges elkülönítése nem szolgálja sem a kistérségek fejlesztésének, sem pedig a területfejlesztésnek az ügyét.

A TÖOSZ követelése tehát változatlan, vagyis: a kormányzat anyagilag támogassa a kistérségi területfejlesztési tanácsok szakmai munkáját, határozza meg egyértelműen a kistérségi menedzserekkel szemben támasztott szakmai követelményeket, segítse a szakemberek képzését és továbbképzését, de a foglalkoztatás jogát és felelősségét bízza rá a tanácsokra.

Állami megbízottak helyett, a kormányzattal együttműködő térségfejlesztési ismeretekkel megerősített térségi menedzserek hálózata segítheti csak a tényleges decentralizációt, amelyet a Gyurcsány-kormány programja is ígér.

A régi-új politikai államtitkári funkció létrehozatala után a kérdés az, hogy miképpen sikerül kistérségi szinten és a kistérség önkormányzatai érdekében integrálni az önkormányzati és állami szakértelmet. Legfeljebb remélhetjük, hogy a területpolitika kormányzati koordinációjáért felelős politikai államtitkár közreműködésével – egyfajta állami önkorlátozás révén – a területpolitika kistérségi koordinációja is megvalósul.

Sólyom Z.

EGYÜTT A HÉTEK

Az országos önkormányzati érdekszövetségek állásfoglalása a Magyar Köztársaság 2005. évi központi költségvetési törvény tervezetéről elnevezésű dokumentumot hét elnök – dr. Magyar Levente *(Kisvárosi Önkormányzatok Országos Érdekszövetsége),* dr. Wekler Ferenc *(Községek, Kistelepülések, Kistérségek Országos Szövetsége),* Becze Lajos *(Magyar Faluszövetség),* dr. Gémesi György *(Magyar Önkormányzatok Szövetsége),* dr. Toller László *(Megyei Jogú Városok Szövetsége),* dr. Balogh László *(Megyei Önkormányzatok Országos Szövetsége) és* Dióssy László *(Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége) – 2004. november 2-án írta alá. A dokumentum szövegét az alábbiakban közöljük.*

A 2005. évi központi költségvetési törvényjavaslatban foglaltak áttanulmányozása során, az annak mellékleteiben megadott normatívák és a 2004. évi költségvetésben tervezett mutatószámok alapján elvégeztük a normatív állami hozzájárulásokra, valamint a normatív kötött felhasználású támogatásokra vonatkozó számításokat.

Az elvégzett számítások alapján megállapíthatjuk, hogy az önkormányzatok gazdálkodását érintő átfogó reform 2005-ben is elmarad. A jövő évi költségvetés tervezete változatlan finanszírozási rendszert figyelembe véve, néhány módosító javaslattal határozza meg az önkormányzatok gazdálkodásának pénzügyi feltételeit, amely szerint a helyi önkormányzatokat megillető normatív állami hozzájárulások a 2004. évihez viszonyítva 2,04% -os mértékben, a normatív kötött felhasználású támogatások átlagosan 2,34% -kal növekednek.

A fenti megállapításokból következően az országos önkormányzati érdekszövetségek a 2005. évi költségvetést érintő központi forrásszabályozáshoz az alábbi feltételek biztosítását tartják fontosnak annak érdekében, hogy A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZATOK VÉGREHAJTHATÓ KÖLTSÉGVETÉST FOGADHASSANAK EL:

- A törvénytervezet nem biztosítja az önkormányzatok kötelező feladatainak ellátásához szükséges működési feltételeket, így fennáll az önkormányzatok ellehetetlenülésének veszélye. Az ágazati-, szakmai jogszabályok olyan követelményeket támasztanak, pl. az intézmények létszám-ellátottsága, a tárgyi minimumfeltételek, valamint egyéb más területek vonatkozásában, amelyek végrehajtására sem az állami költségvetési támogatás, sem a saját bevételek nem nyújtanak fedezetet. A szövetségek elismerve az előírások szükségességét, azt kérik, hogy azok végrehajtásának időbeli hatályát és egyes szakmai előirányzatait a költségvetési törvényben módosítsák az ágazati jogszabályok által meghatározott kötelezettség és a központi költségvetés forrásszabályozása közötti feszültség megszüntetése céljából.
- Az országos önkormányzati szövetségek a 2005. évi központi bérintézkedés tekintetében fenntartják a korábbi álláspontjukat. Továbbra is elutasítják a kormány által ajánlott 2005. évi bérpolitikai javaslato-

kat. Az önkormányzati rendszer saját erőből továbbra sem tudja garantálni a helyi költségvetésből egyrészt a köztisztviselők teljes körű bérfejlesztését, másrészt a közalkalmazotti bértábla 6% feletti emelését. A kormányzat a forráshiányból származó feszültségeket ismételten az önkormányzatokra kívánja áthárítani, ezzel egyaránt megosztja az önkormányzati és a közszolgálati szférát. Az országos önkormányzati szövetségek elvárják, hogy a közszolgálatban dolgozók bérfejlesztésénél az állami támogatás rendszere és mértéke azonos legyen. Amennyiben a kormányzat a közalkalmazottak bérfejlesztését a központi költségvetésben 4,5%-os mértékben megfinanszírozza, úgy a helyi önkormányzatok vállalják az 1–1,5%-os önkormányzati saját erő biztosítását a jövő évi béremeléshez. A köztisztviselői illetményalap növelésével elérendő 6%-os bérfejlesztés fedezetéhez is a központi költségvetésnek 4,5%-os mértékben hozzá kell járulnia, mivel a bérfejlesztés csak azokat az önkormányzatokat érinti, amelyeknél az illetményalap nem haladja meg a törvényben foglalt, jelenlegi 33 ezer forintot.

Ennek feltétele, hogy

- *a 4,5%-os központi forrás – beleértve a 13. havi illetményt is – elkülönítetten garantált növekményként jelenjen meg az önkormányzati forrásszabályozásban,*
- *az OKÉT-ban, amennyiben esetlegesen a 6% béremelésen felül történik megegyezés, a kormány vállalja az önkormányzatok abból adódó további többletkötelezettségeit.*

Az önkormányzatok gondjait tovább fokozhatja, hogy az Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanácsban zajló tárgyalások a 2004–2005. évi 6-6% béremelés 2005-től érvényesülő garanciális szabályairól szólnak. A köztisztviselőknél az illetményalap 4%-os, a közalkalmazottaknál az illetménytábla 8%–10%-os és a pótlékalap 4%-os növelése mellett szó van mindkét foglalkoztatott körben egy 2%-os intézményi szintű ösztönzési keret kialakításáról. Ez utóbbi a köztisztviselőknél lehetővé kívánja tenni az illetmények törvény szerinti felfelé történő jelentős eltérítését (a jelenlegi 20% helyett 40%), a közalkalmazottaknál pedig a minőségi munkavégzés miatti kereset-kiegészítés általánossá tételét. E garanciális szabályok elfogadása különösen azon önkormányzatokat hozza lehetetlen helyzetbe, amelyek 2004-ben forráshiány miatt nem tudták vállalni a 6% béremelés biztosítását még úgy sem, hogy a költségvetés 1%-nyival ehhez hozzájárul. Ez alapján 3187 önkormányzatból, csak 832 település igényelte (26,1%) az 1%-os forrást. Ez azt jelzi, hogy a több mint 2000 községi önkormányzatnál a 2004-ről 2005-re áttolt bérfeszültség további 2,5–3 milliárd forintos terhet eredményez.

● Kezdeményezzük, hogy a kötelező céltartalék-képzési kötelezettség alól mentesítsék az önkormányzatokat és azt a központi költségvetési szervekre vonatkozóan érvényesítsék vagy a központi tartalékból biztosítsák. A kötelező céltartalék képzés következtében a települési önkormányzatok helyben maradó és a pénzellátásuk alapját képező szja mértéke a törvényjavaslat szerinti 10% helyett 8,2%-ra mérséklődik, azaz minden települési önkormányzatnál 1,8%-kal kevesebb lesz a helyben maradó szja. Az intézkedés minden önkormányzat-típusnál pénzügyi feszültséget fog okozni. A helyben maradó szja lenne a fedezete a közalkalmazotti béremelés 1,5 %-ának, a teljes köztisztviselői béremelésnek, a dologi kiadások döntő hányadának, a saját forrásból történő fejlesztéseknek. A csökkenés vélhetően befolyásolja a települési önkormányzatok jövedelem differenciálódásának mérséklése során figyelembe veendő lakosonkénti értékhatárt és egyúttal a levonás összegét (azaz az e célra előirányzott összes szja-t is). Szükségesnek tartjuk, hogy e számításoknál a 8, 2 %-os helyben maradó szja mérték településekre jutó összege legyen a számítási alap. Szükséges továbbá felhívni a figyelmet arra, hogy az önkormányzatok költségvetésében kötelezően képzendő céltartalék forráslekötést, forráskivonást jelentene. Ezt az önhiki támogatás összegének megállapításánál figyelembe kell venni, mint forráshiányt növelő tényezőt. Nem értünk egyet a megyei önkormányzatok szja részesedésének jelentős mértékű csökkentésével és az önhiki körből való kizárásával.

● A feladat-normatíva csökkenése sújtja az 500 fő alatti lakosságszámú községeket a támogatás felső határának mérséklésével. Ez a központi szándék a kisközségek önállóságát csorbítja, a körjegyzőségbe tömörülésüket sem ösztönzi. A támogatáscsökkenés azért sem fogadható el, mivel a körjegyzőségek támogatásának valamennyi fajlagos összege is alacsonyabb 2005-ben, mint 2004-ben (pl.: az alap hozzájárulás 2004-ben 322,6 ezer Ft havonta, 2005-re ennek összege 300 ezer Ft-ra csökkenne).

● Nem fogadható el, hogy az energiaköltségek növekedésére az önkormányzatok nem kapnak központi forrást. 2005-ben nem tartható tovább az a már évek óta bevett gyakorlat, amely szerint a dologi kiadások növekedésére központi forrást nem biztosít a költségvetés. Legalább a tervezett infláció mértékéig központi forrás szükséges a dologi kiadások növekményének finanszírozására.

● Esélyegyenlőtlenséget teremt és a jövedelemviszonyok tekintetében szegényebb önkormányzatok lehetőségeit korlátozza az a javaslat, amely szerint csak a szilárd burkolatú belterületi utak felújítása támogatható. Sok önkormányzatnál ugyanis nem a burkolt utak felújítása a sürgető feladat, hanem a belterületen meglévő földutak szilárd burkolattal történő ellátása. Ez a probléma még akkor is fennáll, ha a Területfejlesztés fejezet a belterületi kiépítetlen közúthálózat fejlesztésére 300 millió forint előirányzatot tartalmaz.

Feltétlenül fontosnak tartjuk az egyes típusú önkormányzatok részére egy felülről nyitott, külön útalap létesítését, melynek 2005-ben legalább 10 milliárd forintos nagyságrendet kell elérnie, amelyet évente az inflációs rátának megfelelően korrigálni javasolunk. Az útalapra tervezett forrás elosztásánál egyik alternatívaként javasoljuk figyelembe venni az út- és járdakataszter adatai alapján számított mutatókat, amit a ki-

EGYÜTT A HETEK HARCOK

épített (portalanított) út és az összes úthálózat hányadosaként lehet kiszámítani. Másik alternatív megoldás lehetne a felosztásnál az, ha az önkormányzatok erre az alapra pályázatot nyújtanának be, és a központi forrás a meglévő saját forrást egészítené ki. A pályázatok elbírálását a decentralizációt erősítendő a megyei területfejlesztési tanácsokra kellene bízni.

● Javulhat a helyi közforgalmú közlekedés színvonala azáltal, hogy e célra 2005-ben 50 %-kal magasabb központi forrást javasol az előterjesztő, mint amennyit a 2004. évi költségvetés előirányzott. A támogatás felhasználása azonban feltételezi, hogy a központi forrás minden 1 forintjához az önkormányzat ugyanannyi, azaz 1 forint saját forrást hozzátesz.

● 2004-ben a többcélú kistérségi társulások keretében megalakult intézményfenntartó társulásokban ellátottak miatt, a rendelkezésre álló normatíva fajlagos összegének 36,4 ezer forintról 21,0 ezer forintra való csökkentése nem biztosít lehetőséget az új igények befogadására, ezért az elképzelés elfogadhatatlan.

● Az államháztartási törvény, valamint az állam tulajdonában lévő vállalkozói vagyon értékesítéséről szóló törvény módosításával az ingyenes önkormányzati tulajdonba kerülő ingatlanok értékesíthetővé válnak, azzal a kikötéssel, hogy az értékesítésből származó bevétel csak az igénybejelentésben szereplő feladatokra, illetve ugyanarra a célra használható fel, amire az ingatlant kapta az önkormányzat. A módosítás visszamenőlegesen, a költségvetési törvény hatályba lépését megelőzően átadott ingatlanokra is kiterjed. Ez ellentétes a jogalkotási törvény elveivel, amely csak a kedvezőbb feltételek esetén engedi meg a visszaható hatály alkalmazását.

● Az államháztartási törvény módosítása – egyebek mellett – arra is irányul, hogy az önkormányzatok számára történő kincstári vagyon értékesítése esetén nem lenne kötelező a vagyontárgy pályáztatása. Ez és az előző pontban ismertetett javaslat enyhítené az önkormányzatok ingatlanszerzési, - gazdálkodási terheit, kötöttségeit.

● A közoktatási törvény tervezett módosítása megszünteti az iskolai szakképzésben a második szakképzés ingyenességét a 2005/2006. tanévtől második szakképzésbe lépőknél. Ez a rendelkezés rontja a munkanélküliek (munkából kiesettek, vagy munkába még sosem lépett személyek) munkába állásának esélyét, lehetőségeit. Ez a szándék ellent mond a foglalkoztatottság növelésére, az élethosszig tartó tanulás ösztönzésére irányuló társadalompolitikai céloknak.

● A hatályos közoktatási törvény finanszírozási garanciát fogalmaz meg, amely a két évvel megelőző évi közoktatási nettó működési kiadások 90 %-ának megfelelő összegre vállalható. Ezt a garanciát a hatályos törvény 2006-tól kívánja ismételten érvényre juttatni. A közoktatási törvény tervezett módosítása a finanszírozási garancia előírását megszüntetni szándékozik azzal az indokolással, hogy ennek révén nagyobb mozgástér biztosítható az Országgyűlés számára a hozzájárulások megállapításánál. A javaslatot elutasítandónak tartjuk, mivel mindenfajta, a gazdálkodást szolgáló és a központi szervekre előírt garancia eltörlése az önkormányzati rendszer működésének biztonságát veszélyezteti.

● Nem fogadható el az a javaslat sem, amely szerint a települési igazgatási és kommunális feladatok normatívája a 2004. évi 1607 forint/lakosról 2005-re 1107 forint/lakosra mérséklődne. Ez a normatíva ugyanis mindazon feladatok együttesének finanszírozására szolgál, amelyek nem feladatarányosan kerülnek az önkormányzatokhoz, de kötelező az ellátásuk.

● Nem támogatjuk azt sem, hogy a körzeti igazgatás körzetközpontonkénti fajlagos összege 2004-ről 2005-re több mint 70 %-kal csökken.

● Az önkormányzatok által szervezett közcélú foglalkoztatás támogatására előirányzott összeg 2005-ben a 2004. évi szinten marad (15,1 milliárd Ft). Ez az összeg az infláció figyelembe vételével reálérték csökkenést jelent.

● A szociális alapellátási feladatok támogatási rendszerében a források részben átrendeződnek, amelynek a községi önkormányzatok lesznek a legnagyobb vesztesei. A rendszerben változik a lakosságszám szerinti és a feladatarányos támogatás aránya. Eddig ugyanis a lakosságszám arányos támogatást megkapták akkor is, ha nem látták el a feladatokat. E források beépülhettek más feladatok báziskiadásába, ahonnan 2005-ben hiányozni fognak.

● A városfejlesztési stratégia jelentősége Magyarországon is felértékelődött, ezért 2005-ben az önkormányzatokat olyan helyzetbe kellene hozni, hogy lehetőségük legyen a ciklusprogramban foglalt legfontosabb fejlesztéseik előkészítésére és megkezdésére, valamint az uniós pályázatokhoz történő eredményes csatlakozásra. Ez a szabadon felhasználható fejlesztési forrásaik bővítését igényli.

● A kormányzat a fejlesztéspolitika prioritási rendszerében kiemelt szerepet szán 2005-ben is az infrastruktúra felzárkóztatására. Ezt a törekvést kevéssé látszik alátámasztani az a javaslat, amely szerint az önkormányzatok számára tervezett címzett és céltámogatások, a területi kiegyenlítést szolgáló fejlesztési célú támogatás, valamint a cél jellegű decentralizált támogatás összege a 2004. évi összeggel azonos. Amennyiben az igen optimistának tűnő 4,5%-os inflációt figyelembe vesszük, úgy ezek a fejlesztési források reálértékben csökkennek.

Összességében megállapítható, hogy a korábbi évek költségvetéseihez képest a jelenlegi tervezet több olyan konkrét javaslatot is tartalmaz, amely javíthatja, könnyebbé teheti az önkormányzatok helyzetét a közszolgáltatási feladataik ellátása során, de az is kitűnik, hogy a példaszerűen bemutatott normatív csökkentések nem eredményezik feltétlenül a kormányzat átlátható stratégiáját az önkormányzati finanszírozáson keresztül történő ösztönzést vagy kényszerítést illetően. Továbbá a kormány által kiemelt célok – mint a szociális rászorultság elve, a munkahelyteremtés, az élethosszig tartó tanulás – vélhetően nem jutnak maradéktalanul érvényre a javasolt támogatási struktúrával.

EGYÜTT A HETEK HARCOK

A jövő évi költségvetés szakmai előkészítéséről ezen a nyáron elvonta a figyelmet a kormányváltás folyamata. Végül, ha némi késéssel is már a Gyurcsány-kormány nyújtotta be az Országgyűlésnek a 2005. évi költségvetési törvényjavaslatot, ám annak a törvény által kötelezően előírt egyeztetése az önkormányzati érdekképviseleti szervezetekkel elmaradt. A beterjesztett költségvetési javaslat jórészt a folyamatosságot jeleníti meg (aminek nem csupán a pénzügyminiszter személyének változatlansága az oka), valamint – mint minden költségvetési törvényjavaslat – egyfajta kormányzati üzenetet hordoz.

Ez a kormány azt üzeni...

A folyamatosság és változatlansága leginkább abban ragadható meg, hogy az ígért finanszírozási reform elmaradt (mint ahogy továbbra sem történt mega feladatok és hatáskörök átvizsgálása, valamint a normatívák belső tartalmának elemzése sem), hogy továbbra sincs pénz a dologi kiadásokra, s hogy a törvényjavaslat egészében a korábbi évek fiskális szemlélete érvényesült, amiért is az önkormányzati szféra alulfinanszírozott volta nem változott. Mindezek okán a helyi önkormányzatok túlnyomó többségének helyzete tovább romlik, a működési zavarai erősödnek, az önkormányzatiság gyengül, illetve még kevésbé érvényesül.

A helyi önkormányzatok sanyarú helyzetéért természetesen nem a jelenlegi kormány a felelős, mivel az elődei által ciklusról ciklusra folyamatosan újrateremtett és növelt hiányt nem szüntetheti meg egy éves állami költségvetés keretében, még kevésbé most, amikor az önkormányzatok – hosszabb távon elkerülhetetlen – átfogó konszolidációját az ország pénzügyi helyzete nem teszi lehetővé.

Mindemellett egyetértek *Puszta Béla* szocialista parlamenti képviselővel, Salgótarján megyei jogú város polgármesterével, aki egy önkormányzati költségvetési egyeztetésen kifejtette, hogy az önkormányzatok csoportosítása pénzügyi szempontból nem településnagyság és -kategória szerint lehetséges, hanem a szerint, hogy van-e még az önkormányzatnak értékesíthető vagyona, van-e hitelképessége, végrehajtotta-e a szervezeti és létszám-racionalizálást a hivatalban és az intézményrendszerben, vagyis vannak-e még belső tartalékai. Amely önkormányzatoknak a belső tartalékai kimerültek, azok a település méretétől függetlenül az ellehetetlenülés határára jutottak, vagyis veszélyben van az önkormányzatiságuk és amennyiben az önként vállalt (kulturális, közösségi és sport) feladataik ellátásának feladására kényszerülnek, úgy a településükön az élhetőség is megkérdőjeleződik.

Ezek után lássuk, mit üzen a kormány 2005-re az önkormányzatoknak.

A kormányzati üzenetek egy része jelzésértékű és biztató. Ilyen a részleges decentralizáció,a szociális juttatások és az uniós pályázati alap növelése, a helyi közforgalmú közlekedés és a szilárd burkolatú belterületi utak felújításának támogatása, az egyes állami vállalkozói vagyonelemek önkormányzati tulajdonba adása. A költségvetési törvényjavaslatban a fentiekre szánt források mértéke is jelképes ugyan, de kiindulási alapnak elfogadható. Ám ezen belül is elemzésre szorul, hogy az egy kormányzati forinthoz adandó egy önkormányzati forintot képes-e előteremteni valamennyi, a közlekedési és útfelújítási alapra pályázni jogosult önkormányzat.

A kormányzati üzenetek egy másik része nagyon is konkrét és korántsem biztató.

Ilyen üzenet az önkormányzati közszolgáltatásban dolgozók elbocsátásának fedezetére tervezett 25 milliárd forint. Ez az összeg tízezernél valamivel több helyi közszolga elbocsátásának igényét jelzi. Hogy miért éppen tízezer ember munkája nélkülözhető a helyi közszolgáltatásban, ezt nem mérte fel senki, s nincs is rá szakmailag megalapozott számítás, azaz válasz. A helyi önkormányzatoknál dolgozók tömeges elbocsátására (s az olcsóbb állam ilyetén megteremésére) számítani azért nem lehet, mert nagyon sok önkormányzati közszolgáltató intézményben a foglalkoztatottak száma a szakmai törvények által előírt létszámminimumot jelenleg sem éri el, továbbá, mert az önkormányzati hivatalok folyamatosan bővülő feladatköre folytán jelentős létszám-tartalékok már szinte sehol sincsenek.

Ez a kormány azt üzeni még a helyi önkormányzatoknak, hogy a köztisztviselők bérfejlesztéséhez a központi költségvetésből nem szándékozik még részlegesen sem fedezetet nyújtani. De vajon miképpen tud bért fejleszteni az az önkormányzat, amelyik az előző évek megszorító intézkedéseinek hatására valóban végrehajtott létszám-racionalizálást, s ma a szükséges és éppen elégséges létszámmal dolgozik?

A közalkalmazotti bérek jövő évi fejlesztésénél a kormányzat pótolni kívánja a szakszervezetekkel kötött, az idei évre vonatkozó megállapodásban szerepeltetett, de nagyrészt elmaradt bérfejlesztést is. Az üzenetbe foglalt szándék támogatandó, csakhogy a bérfejlesztés költségvetési fedezete nélkül az önkormányzatok a fejlesztést nem, vagy csupán a közszolgáltatás színvonalát veszélyeztető módon, további létszámleépítés révén tudják teljesíteni. A bérfejlesztés módjáról és mértékéről folytatott tárgyalásokon az önkormányzati érdekképviselők okkal ragaszkodtak ahhoz, hogy csakis olyan bérfejlesztésre vonatkozó döntés szülessék, amely bérfejlesztésnek a fedezete az önkormányzatok rendelkezésére áll, továbbá, hogy a közszolgálatban dolgozók bérfejlesztésénél az állami támogatás rendszere és mértéke azonos legyen. A fedezetnélküli feladatáthárító kormányzati magatartás már megingatta az önkormányzatoknak a kormányzatok iránti bizalmát, erre utal, hogy az idei évben az alapbér növelése nélkül egyéb juttatásokkal növelték a közszolgák jövedelmét. A bizalom visszaszerzéséhez vissza kell(ene) térni a törvényes és kiszámítható bérpolitikához.

Ma már a kormányzat és a szakszervezetek képviselői is tudják, hogy a valamennyi érintett és érdekelt bevonása nélküli különalkuk hosszútávon érvényesíthető megoldásra nem vezethetnek. Ezért a még zajló bértárgyalások remélhetően azt eredményezik, hogy mind a köztisztviselők, mind a közalkalmazottak reális mértékű, állami pénzből fedezhető bérfejlesztésében egyeznek meg a felek, s a végkielégítésekre szánt állami pénz jelentős része bér lehet.

Ez a kormány azt üzeni továbbá, hogy a többcélú kistérségi társulások rendszerét – más társulások terhére – erősíti. Az eddig még nem támogatott, új többcélú társulások megalakulásának ösztönzésére 6,5 milliárd forintot szán, amely összeg ugyan kevesebb, mint az idei – pár hónapra jutó – forrás, de vélhetőleg valóban újabb társulásokra serkent. A már megalakult többcélú kistérségi társulások normatív működési támogatására szánt 9 milliárd forint is tekintélyes összeg, de a társulások normatív támogatásának módja és az egyes közösen ellátandó feladatokra jutó mértéke nem ismert. Ismertek viszont a többcélú kistérségi társuláson kívüli intézmény-fenntartási formában megvalósított feladatellátás támogatásának drasztikus csökkentésére, a körjegyzőségek támogatásának, a községi normatívának lefaragására irányuló tervek, amelyek ellentmondanak a társulások ösztönzésére vonatkozó kormányzati üzenetnek, és amelyek a jól működő társulások, együttműködések ellehetetlenüléséhez vezethetnek.

Nem az a veszélyes, hogy a kormányzat a többcélú kistérségi társulásoknak kíván prioritást adni, hanem az, hogy a már működő társulások nem kapják meg a szükséges és elégséges támogatást, s a rendszer átalakításában nem érvényesül a fokozatosság elve. Veszélyt rejt továbbá, ha a formájuk, s nem a tartalmuk szerint juthatnak kiemelt támogatáshoz azok a látszat-társulások, amelyek a többcélú kistérségi társulások keretén belül, elsődlegesen iskolafenntartásra jöttek létre, de gyakorlatilag megőrzik az elaprózódott kisiskola-rendszert. A pénzügyi megszorítás is lehet ösztönző, de hogy valóban ösztönözzön, ahhoz reálisnak és méltányosnak kell lennie. Ha nem az, akkor egyfajta „csak azért is" ellenállást válthat ki a településeken élőkben. Ezért is támogatandó *Jauernik István* szocialista parlamenti képviselőnek, az Országgyűlés önkormányzati bizottsága által – a kormány képviselőjének elutasító álláspontjával szemben – támogatott, a minimális iskolai létszámok meghatározására irányuló javaslata.

Mindemellett kizárólag pozitív és negatív ösztönzőkkel nem lehet átfogó eredményt elérni a településközi együttműködésben. A kormányzatnak az önkormányzati szférával folytatandó párbeszéd alapján kellene kialakítania az egyes településtípusokra vonatkozó jövőképet.

Rossz üzenet az, amely arra utal, hogy az egyes közszolgáltatási intézmények egyes településeken történő megszüntetése által keltett belső feszültségek kezelését a kormány hajlamos teljes mértékben a települési önkormányzatokra és polgármesterekre hárítani. A feszültség nem decentralizálható tovább!

Dr. Zongor Gábor
a TÖOSZ főtitkára

A magyarországi helyi önkormányzatok 2005-ben kötelezően képzendő céltartalékának számítása*

1)	A 2005. évi állami hozzájárulás és támogatás összege	867,7 milliárd Ft
2)	Céltartalék: az 1) pont szerinti összeg 2,5%-a	21,7 milliárd Ft
3)	A 10% helyben maradó szja	116,7 milliárd Ft
4)	A megyei önkormányzatok szja-bevétele	
	4/a egységesen	0,4 milliárd Ft
	4/b lakosságszám után**	1,5 milliárd Ft
	4/a + 4/b összesen	1,9 milliárd Ft
5)	A 3) és 4) pont szerinti összegek megoszlása	
	3) pont	98,4 %
	4) pont	1,6 %
6)	A 2) pont szerinti 21,7 milliárd forint céltartalék fedezete	
	98,4%-ban a 10% helyben maradó szja-ból	21,4 milliárd Ft
	1,6%-ban a megyék szja-bevételéből	0,3 milliárd Ft

* A 2005. évi költségvetési törvényjavaslat 51. §. (2) bekezdése alapján
** Kerekítve, 10 millió lakossal számolva

Dr. Vigvári Andrásnak, *az IDEA-program finanszírozási munkacsoportja vezetőjének lapunk szerkesztőségéhez eljuttatott, alábbi tanulmányának eredeti címe jóval hosszabb volt (Versenyképessé tehető-e a magyar gazdaság „hagyományos" államháztartási reformokkal? – avagy közigazgatási reform mi végre?), mi a dolgozatot – a finanszírozási munkcsoport jövő évi munkatervével kiegészítve – rövidebb, s szerintünk a jelenlegi politikai helyzetben kifejezőbb címmel közöljük.*

HELYBEN JÁRÁS KÖZBEN

A közigazgatásireform-program az érdemi decentralizáción alapuló, az állam és az önkormányzatok új feladat- és hatáskör megosztásán alapuló közigazgatási rendszer létrehozását szolgálja. E célmodell az európai uniós tagság fiskális előnyeinek kihasználása, a globális világgazdaság különböző telephelyei közötti versenyben történő helytállás, vagyis a fenntartható növekedés és a felzárkózás (reálkonvergencia) közszektorbeli feltételeinek megteremtését jelenti.

A reformprogram céljai a kistérségek létrehozásával részben teljesültek. A kistérségekben, a többcélú társulásokban rejlő előnyök realizálása azonban finom, de egyértelmű üzenetet közvetítő pénzügyi szabályozástól függ.

Ez jelenti egyfelől a központi forrásszabályozást, amelynek pozitív és negatív ösztönzőkkel „tereli az önkormányzatokat" az eredményesebb, hatékonyabb és gazdaságosabb feladatellátás felé. Másfelől azonban segítenünk kell az önkormányzatokat olyan pénzügyi technikák kidolgozásával is, amelyek a társulásokon belüli érdekharmonizációt, transzparenciát és méltányos tehermegosztást biztosítják.

Bár a célmodell felé történő érdemi elmozdulás a közigazgatási rendszerben – az ismert alkotmányos helyzetben és politikai feltételek közepette – ebben a kormányzati ciklusban nagy valószínűséggel nem képzelhető el, a közpénzügyi rendszerben lehetséges és szükséges olyan lépések megtétele, amelyek a gazdasági versenyképességet elősegítő, tőkevonzó és tőkét abszorbeálni képes önkormányzati (sőt, általában közpénzügyi) rendszer feltételeit jelentik. A magyar (és a többi újonnan csatlakozott) gazdaság számára kihívást jelent az EU pályázati úton elnyerhető forrásainak megszerzése.

Mit értünk abszorbciós (forrásbevonó) képességen? Az önkormányzatok szempontjából a forrásbevonó képesség nemcsak a forrásokhoz történő hozzájutást, hanem annak célirányos, gazdaságos, hatékony és eredményes felhasználását is jelenti. Úgy is fogalmazhatunk, hogy az önkormányzati forrásbevonó képesség a több és/vagy jobb helyi közszolgáltatásokban, a kiegyensúlyozott gazdálkodásban, a pénzügyi egyensúly fenntartásában jelentkezik. A forrásbevonó képességet meghatározza a bevételi és kiadási politika, valamint a szektor működésének szabály- és intézményrendszere.

Az előttünk álló (mai tudásunk szerint 2010-ig terjedő) időszakot egy sajátos ellentmondás jellemzi, amely a fiskális politika számára szűk mozgásteret enged. Ellentmondás feszül ugyanis a nominális konvergencia feltételeinek teljesítése és a reálkonvergencia követelményei között. Az ellentmondás egyik világos jelentkezése az az összefüggés, hogy maastricht-i fiskális kritériumok teljesítése gátolja a növekvő támogatásokhoz szükséges növekvő sajáterő mozgósítását. Ez különös jelentőséget ad annak a felismerésnek, hogy a közpénzügyi rendszer működésében vissza kell szorítani a a bázisalapú költségvetési tervezés mindeddig érvényesülő elvét. Át kell tekinteni, minden szinten a kiadási programokat, vissza kell szorítani a pazarlást és a közpénzek „elszivárgását". Ez korszerű költségvetési módszerek alkalmazásával és megfelelő pénzügyi kontroll-mechanizmusok kiépítésével és működtetésével lehetséges. Ez utóbbi egyébként EU-s kényszer is, amely terén jelentősek még az elma-

radások. A „hat szűk esztendő” politikai kezeléséhez az is hozzátartozik, hogy az időszak terheit méltányosan osszák el a társadalom különböző csoportjai (ezen belül generációi) között. Ebből a szempontból fontos egy társadalmi-gazdasági megállapodás, illetve annak végiggondolása, hogy a közszolgáltatások mely területeire érdemes a magántőkét bevonni. A PPP (legyen az tőke-, vagy kölcsöntőke bevonás) – a társadalom szempontjából értelmezett – sikerének alapvető kérdése az üzleti szektorral kommunikálni képes és az adófizetők érdekeit érvényesíteni tudó közszektor.

Nagyon lényeges aláhúzni, hogy e finanszírozásireform-lépések a célmodell elérése és sikeres működése szempontjából is elkerülhetetlenek és szignifikáns költségei nincsenek.

A „hagyományos” államháztartási reform

Az államháztartási reformok követelése szakmai berkeken belül ma újból „divatba jött”. A reformok tartalmáról általában keveset tudhatunk. E fogalom tartalmának precíz meghatározása azért okoz nehézséget, mert a fogalmat egymástól eltérő folyamatokra használják. Az államháztartási reform pontos fogalmát a szakma idáig nem definiálta. Fogadjuk el azt a felfogást, amely az államháztartás egészét, vagy bizonyos funkcionális területét érintő intézményi és szabályozási változásokat és ennek megfelelően az érintett szereplők magatartás változását érti e fogalom alatt.

Amennyiben e változások az államháztartás egészét átfogják, vagy bizonyos alrendszereit érintik államháztartási reformról, vagy részreformról (pl. a társadalombiztosítási rendszer reformja, nyugdíj reform, önkormányzati reform stb.) beszélünk. Ilyen módon különbözteti meg a szakma a bevételi oldalt érintő (adó) reformot, finanszírozási, vagyis a pénzgazdálkodást érintő reformot, gazdálkodási reformot, vagy a különböző kiadási programokat érintő reformot. Az államháztartási reform fontos területe, amikor (adott állami feladatok mellett) megváltoztatják a beavatkozás és/vagy feladat ellátás eszközét. Példa lehet erre, bizonyos tevékenységek költségvetési szervből valamilyen vállalati rend szerint gazdálkodó szervezetbe történő áthelyezése, vagy a korábban állami vállalatként működő tömegközlekedést biztosító vállalatokat privatizálják és a szabályozás segítségével próbálják a funkciót, ellátást biztosítani. Az államháztartási reform fogalma tehát meglehetősen szerteágazó jelenségkör leírására szolgál.

E reformok tipizálása bizonyos leegyszerűsítéseket feltételez. Magam Magyarországon hagyományosnak azokat az eljárásokat tekintem, amelyek – elsősorban az angolszász országokban – megvalósított minimalizáló és piaci stratégiát követték. A minimalizáló stratégia a jól ismert „fűnyíró” működésbe hozását jelenti. Ennek nagy problémája, hogy nem alkalmas sem az államháztartás bevételi sem a kiadási szerkezetének megváltoztatására. A „fűnyíró” különösen hatástalan akkor – és a magyar gazdaság ilyen helyzetben van –, amikor az infláció állami gerjesztését nem lehet segítségül hívni. A minimalizáló stratégia úgy teszi fel a kérdést, hogy a GDP hány százalékát ossza újra az államháztartás. E szemlélet a kiadási politikát „fekete doboznak” tekinti. Nem számol, hogy az államháztartás kiadásainak szerkezete jelentősen befolyásolja az állami újraelosztás gazdaságra gyakorolt hatását.

A piacosító stratégia (a közszolgáltatások kiszervezése, kiszerződése, közmű vállalatok privatizálása, a közszolgálati státusz „normál” munkaviszonnyá alakítása stb.) általános alkalmazása sem olcsóbbá, sem eredményesebbé nem tette a közszférát. Sőt, a kialakuló monopolhelyzetek, szervezési költségek drágábbá és nehézkesebbé tették a közszektor működését. Az előttünk járó országok azonban nem csak ezeket a reform stratégiákat követték. Ismeretes, hogy a közpénzekkel történő gazdálkodás feltételeinek szigorítása és átláthatóvá tétele, illetve korszerű költségvetési technikák, hatékony finanszírozási rendszerek és élenjáró vezetési módszerek közszektorbeli alkalmazása jelentős eredményt képesek produkálni.

Versenyképességek konfliktusa

Aligha van a mai közgazdasági közbeszédben gyakrabban használt terminus, mint a versenyképesség. E fogalom a globalizált világgazdaság képlékeny viszonyainak egyik jó tükörképe. Látni kell ugyanakkor, hogy e fogalom meglehetősen „puha”, értelmezése flexibilis.

A szakmában konszenzus van abban, amely szerint megkülönböztetendő a vállalati, a nemzetgazdasági és a regionális versenyképesség.

A vállalatok versenyképessége elsősorban azzal fejezhető ki, hogy működési költségeik mennyire biztosítják profitabilitásukat.

A nemzetgazdasági versenyképesség a nemzetállami szuverenitás által – legalábbis egyelőre még – befolyásolható makroszinten érvényes költségtényezők (adók, árfolyamok, támogatások) összességét jelenti.

A mai helyzetben, mind a globalizáció, mind a regionális integrálódás miatt egyre jelentősebb szerepet kap a regionális, vagy telephelyi versenyképesség. E két utóbbi fogalom úgy értelmezhető, hogy olyan gazdasági körülmények összessége, ahol a termelési tényezők hozadéka megfelel a tulajdonosok elvárásainak, a társadalom és a környezet élhetősége egyensúlyban van.

Nem nehéz belátni, hogy a versenyképesség e három vonatkozása egymással könnyen konfliktusba is keveredhet.

A vállalati versenyképesség elsősorban rövidtávon értelmezhető egyszerűen azért, mert a mai világban a termelőtőke is meglehetősen mobil. Például, ha egy vállalat adókedvezményeknek köszönheti versenyképességét és ezt az adott országban, vagy telephelyen eltörlik, akkor megteheti, hogy újabb „adóparadicsomot” keres.

A nemzetgazdasági és telephelyi versenyképesség közép- és hosszútávú kategória. A nemzetgazdasági versenyképességet azonban számos rövid távú érdek (folyó fizetési mérleg pozíciója, infláció kordában tartása, költségvetési hiány korlátozása, szavazatmaximalizálási törekvés stb.) is befolyásolja.

Economy, efficiency, effectiveness

Ma már evidenciának kellene lennie, hogy a nemzetgazdasági és telephelyi versenyképesség fontos tényezője a közszektor által nyújtott legkülönbözőbb szolgáltatások minősége, a közszektor hatékonysága és gazdaságos működése. A közszektor gazdasági racionalitását három célfüggvény (a 3E) követése biztosítja. A gazdaságosság (economy) azt jelenti, hogy a közszolgáltatásokhoz szükséges adott minőségű tényezőket a lehető legjobb áron szerezzék meg. A hatékonyság (efficiency) azt jelenti, hogy az erőforrást megfelelő mértékben használják ki. Az eredményesség (effectiveness) azt jelenti, hogy a szolgáltatás eléri célját.

Az államháztartási reformnak tehát a közszektor olyan átalakítását kell szolgálnia, amely biztosítja a nemzetgazdaság és a telephelyek versenyképességét. E cél megvalósítása határozott – a politikai erők konszenzusán alapuló – cselekvést és körültekintő, szakmai elemzéseken és az összes érdekelt szereplő akceptálható szempontjait figyelembevevő cselekvést feltételez. A felelős kormányzás alapvető feladata ma ez. A magyar közszektor reformérett. A változások szükségességét a telephelyek globális versenye, az Európai Unióhoz történt csatlakozásból nyerhető előnyök kiaknázása és végül – de korántsem utolsó sorban – az 1980-as évek végén létrejött politikai modell kiüresedése indokolja.

HELYBEN JÁRÁS KÖZBEN

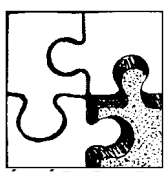

ÁLLÁSPONTOK

A betartás demokráciája és a jogi kiskapuk

A reformok felvetése két szempontból is ellenállással találkozik. Az egyik, hogy a tényleges reformok végrehajtása olyan jogalkotási programot igényel, amely a politikai erők ma szinte elképzelhetetlen kooperativitását feltételezi. Ma a „betartás demokráciája" működik, amely az ország fejlődése és versenyképessége szempontjából akár végzetes is lehet. Ez a politikai magatartás azonban bumerángként fog visszaütni. Ugyanakkor jogállamban az sem célravezető eljárás, ha a szükséges változtatásokat „jogalkotási innovációk", vagyis a törvényi keretek kiskapuinak felhasználásával valósítják meg. Ez mindenképpen a politikai – és az országminősítéseken keresztül – közvetlenül gazdasági stabilitást is aláásó tényező volna.

Nem kisebb ellenállást vált ki az a tény sem, hogy a leginkább sürgető, de egyben érdemi önkormányzati reformok megvalósítása az egész közpénzügyi rendszer reformját igényelné. Ez azonban még inkább érzékeny kérdés. Megkockáztathatjuk azt az állítást, hogy az önkormányzati szektor előrébb van a gazdálkodási reformokkal, mint a központi költségvetés. Ennek oka az a pénzügyi nyomás, amely a központi kormányzat részéről az önkormányzati szektorra nehezedett, így a gazdálkodás minőségében rejlő tartalékok feltárásában az önkormányzatok jobban érdekeltek voltak.

Az elvtelen alkuk és a kétlelkűség oka

Rövid távon – a kívánatos társadalmi és politikai feltételek megteremtődéséig – is van cselekvési tér. A kormánynak rá kell szánnia magát azokra a lépésekre, amelyek a nagyobb lépések feltételeit jelentik.

Minden további lépés feltétele, hogy oldódjanak a különböző kormányzati szektorbeli és azon kívüli szereplők között fennálló információs aszimmetriák.

A különböző kormányzati szintek elvtelen alkuja, kölcsönös bizalomhiánya részben erre a helyzetre vezethető vissza. A vállalkozói szektor kétlelkűen, minél kisebb adók mellett minél zsírosabb állami megrendelésekben gondolkodva próbálja rövid távú érdekeit érvényesíteni. A nagyobb közösség, az unió tagjaiként, a közszektor és a magánszektor eredményes összefogásán alapuló gazdaságfejlesztés nem képzelhető el a mai állapotok között. A közszektor transzparenciájának jelentős javulása a megalapozott politikai döntések, a közpénzek elfolyásának (ez óvatos becslések szerint is a közbeszerzések összértékének egy tizede) megakadályozása és a magántőke és a közszektor korrekt együttműködésének alapfeltétele.

Vannak olyan pénzügyi technikák, amelyek alkalmazásával az adott közfeladatokat lényegesen olcsóbban lehet megvalósítani. Számos területen alkalmazható a programköltségvetés, a teljesítmény ellenőrzés pedig jelentősen javíthat a költségvetési gazdálkodás minőségén.

Szembe kell nézni másodsorban az elmúlt évtizedben folytatott költségvetés kiadási gyengeségeivel is. Mit jelent a versenyképesség? Egyfelől a mainál flexibilisebb munkaerőpiacot. Mi biztosítja a flexibilitást? Például megfizethető és megbízható tömegközlekedés. Jelentős lakásbérleti piac, hogy a saját ingatlan ne kösse röghöz a munkaerőt országon belül. E helyett otthonteremtési program volt, amely nemcsak az amúgy is létezett „perverz" (értsd a gazdagabbak javára történő) állami újraelosztást és ezzel növekvő költségvetési hiányt eredményezett, de bemerevítette a lakáspiacot, csökkentve a flexibilis munkapiac kialakulásának feltételét. „Ráadásként" politikailag kényessé tette az ingatlanadóztatást. Az otthonteremtési program helyett önkormányzati bérlakás-építési programok finanszírozása eredményesebb közpénz költés lett volna. Az sem teljesen biztos, hogy a közlekedés fejlesztését azonosítani kellene az autósztráda építéssel. Számos hasonló példát lehetne még sorolni, amely a költségvetés kiadási politikájának változtatását indokolná.

Kényszervállalkozó önkormányzatok

A telephelyek versenyképessége szempontjából kulcskérdés a helyi önkormányzati rendszer reformja.

Az önkormányzati reformok kapcsán szükségesnek látjuk megkülönböztetni a törvényhozó és központi kormányzati szintre tartozó lépéseket a „helyi államháztartási reformoktól". Ez utóbbi alatt az egyes önkormányzatok működési módjának, viselkedésének, döntési mechanizmusainak megváltozását, vagyis a mikroszintű reformokat értem. A makro- és mezo- (szektor szintű) és a mikroreformok nem választhatók el egymástól. A központi forrásszabályozás működése azt a jól is-

mert közgazdasági jelenségkört modellezi, amelyet az aszimmetrikus informáltság és a megbízó-ügynök problémaként tárgyal a szakirodalom. A kölcsönös bizalmatlanságból adódó bizonytalanságok intézményes kizárása a rendszer reformjának alfája és ómegája.

A hazai önkormányzati rendszer létrehozásának időszakában a szakmai vitákban a szolgáltató versus vállalkozó önkormányzati modell közötti választás kérdése került. A megvalósult modell végül is az igen liberális szabályozás (vagyongazdálkodás, hitelfelvétel, forrásfelhasználás) de jure vállalkozói önkormányzati modellt eredményezett.

A központi forrásszabályozás fokozatos szigorodásával de facto a vállalkozás lehetőségét önkormányzatok – kevés kivétellel – vagyonfelélésre voltak kénytelenek használni. Úgy is fogalmazhatunk, hogy a magyar önkormányzatok többsége „kényszervállalkozó".

A célmodellt illetően – véleményem szerint – az Európai Unióba történő integrálódás segítése és a globális versenyben történő helytállás érdekében a gazdasági versenyképességet elősegítő, tőkevonzó és tőkét abszorbeálni képes önkormányzati rendszerre volna szükség.

A helyzetfelismerés követelménye

Az államháztartási reformok paradoxonja, hogy azok megtervezése és kivitelezése azokra vár, várna, akik személyes helyzetüknél fogva ebben ellenérdekeltek. A reformokhoz tehát a szakmai koncepció szükséges, de nem elégséges feltétel.

Külső kényszerekre és a rövid távú érdekeknek a hosszú távú érdekeknek történő alárendelésére is szükség van. Ehhez fel kell ismerni, hogy „helyzet" van, valamint a rövid távon vesztes szereplőcsoportoknak garanciákat kell nyújtani, hogy a vállalt áldozatok nem hiábavalók.

A napjainkra kialakult belpolitikai helyzetben az új kormány lehetősége, hogy szakítson a helyben járás politikájával is kis, de érdemi, reformértékű lépésekkel biztosítsa az ország versenyképességét.

Az IDEA-program finanszírozási munkacsoportjának a 2005. évre szóló munkatervéből

1. Egy „ország-ismeret projekt" szakmai alapjainak megteremtése.

a. Államháztartási törvény, versus államszámviteli törvény. (*Kassó Zsuzsa*)

b. A korszerű költségvetési technikák bevezetésének lehetőségei, információs igénye. (*Kéri József, Vigvári András*)

c. A pénzügyi kontroll-rendszer felépítése. (*Kassó Zsuzsa*, *Vigvári András*)

d. A programköltségvetés és a pénzügyi kontrollok intézményesítési lehetőségei. (*Varga Sándor, Deli Erika, Vigvári András*)

e. Az önkormányzati rendszer eredményes, hatékony és gazdaságos működéséhez szükséges információs rendszer megvalósíthatósága. A kutatás célja a meglévő információs rendszerek erősségei és gyengeségei, valamint összekapcsolásuk lehetőségeinek vizsgálata. (*Muraközy Csaba, Péteri Gábor, Vigvári András*)

2. A 2007-2013-as EU pénzügyi keretterv lebonyolítási játékszabályainak (különösen a finomhangolásoknak), valamint a nominális konvergencia-kritériumokkal kapcsolatos változások figyelemmel kísérése és a hazai illeszkedés feltételei.

a. A tervezés és szabályok kialakulásának nyomon követése. (*Zsúgyel János* ME, Európa Tanulmányok intézete.)

b. Az EU-s források abszorbeálásának intézményei Görögországban, Írországban, Spanyolországban, Lengyelországban és a Cseh Köztársaságban. (*Illés Iván*)

c. Az EU-s alapok, a központi költségvetési támogatások, az önkormányzati sajáterő és a hitelintézeti források összehangolása. (*Varga Sándor, Keményné Koncz Ildikó, Deli Erika*)

3. A kistérségek önkéntes társulásai működését segítő pénzügyi szabályozók és ösztönzők kérdése.

a. A központi forrásszabályozás egyszerűsítésének lehetséges irányai, a 2005-ben beállított normatív támogatás hatásai, a 2004. évi pályázatok tapasztalatai. A társulások tartós forrásigényének modellezése. (*Lacó Bálint, Pitti Zoltán*)

b. Az önkéntes társulások különböző feladatellátási területein jelentkező költségmegosztás technikái.

c. A kistérségi gazdasági fejlesztési programok finanszírozási technikái. (*Keményné Koncz Ildikó, Jókay Károly*)

d. A nagyvárosi agglomerációkon belüli együttműködésének elősegítését szolgáló pénzügyi szabályozók és ösztönzők. (*Varga István, Péteri Gábor, Zongor Gábor*)

A 2004-ben megrendelt és – várhatóan 2004. december közepéig elkészülő – tanulmányok e munkaterv megvalósításának kiindulását jelentik. A munkacsoport e tanulmányokat 2005. elején megvitatja.

ASIMO ÚJABB MESÉI

Bizonyára emlékeznek Asimora (idei január-februári lapszámunkban, a 47. oldalon ismerkedhettek meg vele), tudják róla, hogy az őt kifejlesztő japán óriáscég reprezentáns, beszélni is képes humanoidja, „aki" a hamisítványoktól a mi olvasóinkat is óvta.

Nos, Asimo nemrégiben Köln városában vendégszerepelt, ott is „mesélt" (s amit mondott, az nem volt mese), emellett táncolt (amint az képünkön is látható), ám egy kisgép bemutatásával aratta a legnagyobb sikert. Ez a kisgép anyacége legújabb fűnyírója volt, amellyel Asimo mulcsozott.

A mulcsozás a mezőgazdaságban használatos, azt is mondhatnánk, hogy talajművelési szakszó, ám éppenséggel a műveletlenül hagyott talaj befedésének az elnevezése. Asimo, persze, nem tudja, hogy a nap, a szél vagy az erős csapadék előbb-utóbb erodálja a termőréteget, s azt sem, hogy ezt megakadályozandó takarják be a hozzáértők a talajt jobbára valamilyen szerves anyaggal (például szalmával, fakéreggel, komposzttal, fűnyesedékkel). Asimo nem tudja, hogy ez a mulcs, amely késlelteti a talaj kiszáradását, amelynek gyomelnyomó hatása van, s amely a talaj szerkezetének alakításához és a tápanyagok feltárásához nélkülözhetetlen talajlakó lények számára élőhelyet teremt. Viszont Asimo megmutatta, hogy az új generációs fűnyíróval mulcsozni is lehet. Azt mutatta meg, hogy ez a kiskerekű (s ezért gyepkímélő), duplakéses kisgép részint állítható mértékben (hétféle magasságban) nyírja a füvet (miközben a faleveleket is összeszedi), részint egy állítható kar segítségével („Versamow System") meghatározott arányban szétteríti, amit lenyírt, s (gyűjtőzsák nélkül) összegyűjtött. Hogy fűnyírás esetén a legkézenfekvőbb mulcs a fűnyesedék, az nyilvánvaló. Hogy az új kisgépnek a mulcsozáshoz formatervezett „háza" van, az látható. Hogy ehhez a géphez semmilyen adapter nem szükségeltetik, mert minden benne van, ezt elmondta Asimo, megemlítvén, hogy a gépet anyacége megszokott, kitűnő minőségű, 6,5 lóerős motorja (a GCV 190) hajtja. A cég fűnyírói – tette hozzá – minden kertben a lehető legkényelmesebben használható munkaeszközök, emellett sok helyütt – a helyi önkormányzatok kezelésében – a parlagfű-okozta allergiás megbetegedések megelőzésére szolgálhatnak.

Bemutott még Asimo némely szivattyút (elsősorban az önkormányzati tűzoltóságok figyelmébe, s egyebek között katasztrófavédelemhez ajánlva őket); továbbá hómarókat (amelyek – például, hogy az önkormányzati közintézmények a legcudarabb télen is megközelíthetők legyenek – óránként negyventonnányi hó eltakarítására képesek); végezetül pedig megjegyezte, hogy mindezen eszközök (jobbára kínai gyártmányú) másolatai az eredetieknél jóval olcsóbbak ugyan, ám folyamatos használatuk nem ajánlatos, mert rövid idő alatt javíthatatlanul tönkremennek.

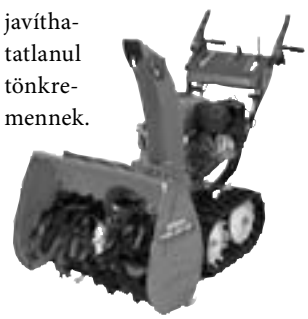

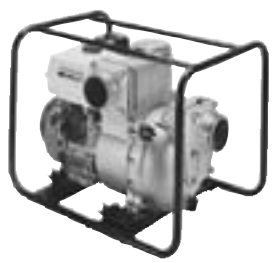

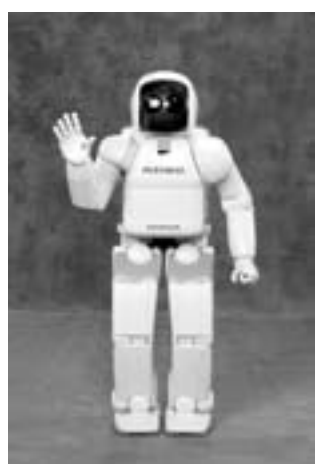

Ismerje meg az MTD téli programját is!

Cub Cadet

Magyarország legnagyobb kertigépgyártója, az MTD Hungária Kft. az önkormányzatok figyelmébe ajánlja a hó eltakarítására alkalmas gépeit!

Az MTD csaknem 100 különböző típusú fűnyíró traktort gyárt és valamennyi traktor felszerelhető tolólappal. Magyarországon már közismertek a MTD Yard Machines gépek, de az önkormányzatok számára ajánlatosabb a magasabb technikai szinvonalú MTD CUB CADET termékcsaládból traktort választani.

A kategória legkisebb tagja a 17 lóerős, kéthengeres, KAWASAKI motorral szerelt, 107 cm vágószélességű CC 1527 típus. (ld. alábbi kép) Ez azon túl, hogy fokozatmentes váltóval és erősített, csapágyazott futóművel van ellátva, még rendkívül vonzó áron is kerül forgalomba. Mindössze 693 000,- Ft+áfa, ami ezért a minőségű és felszereltségű gépért nagyon kedvező. A hozzávaló hótolólapát ára: 63 000,- Ft+áfa.

A család legnagyobb tagja a CC 3235 típus, ami nemcsak erős, megbízható, hanem rendkívül komfortos is. Egy 23 lórős, kéthengeres KOHLER motor, hidro váltó, hidraulikusan emelhető vágószerkezet, komfortos kezelőszervek, kényelmes ülés, komplett műszerfal segíti a kezelő munkáját. A géphez igény szerint választható a hidraulikával vagy kézzel mozgatható tolólap.

A tolólappal, hómaróval felszerelhető fűnyírótraktorok is, de elsősorban a kanadai és amerikai tapasztalatok alapján évről-évre továbbfejlesztett hómarók rendkívül jól használhatók a váratlan havazások által járhatatlanná tett járdák gyors járhatóvá tételére is.

A helyi önkormányzatok, közintézmények, háztartások az MTD széles körű hómarógép-családjának megismerésével kiválóan felkészülhetnek a télre!

A nagy teljesítmény a 380D, vagy a 611D (ld. fent) típusú gépek használói számára komfortérzettel párosul az önjáró kivitele miatt és a jól végzett munka élményét nyújtja. A fúvott gumiabronccsal szerelt meghajtókerekek, a jeges, tömörödött hó marására alkalmas maró- és behordó szerkezet, a nagy teljesítményű fúvó ventilátor alkalmassá teszi ezeket a kisgépeket arra, hogy a közintézmények, a kisebb üdülők, a családi házak előtt, vagy éppen a parkolókból igen zord időjárási viszonyok közepette is eltakarítsák a havat.

Az MTD 611D típus ára: 195 000,- Ft+áfa.

Az MTD nagyobb hómaróira tolólap is szerelhető! Ezek a gépek alkalmasak önkormányzatoknál és ipari üzemeknél történő munkavégzésre is! Segítségükkel takaríthatóvá válik a már olvadó hókása, latyak, illetve a gép használható marad akkor is, amikor a nehéz, vizes hó eltakarítására már nem maradna elegendő energia.

A röviden bemutatott készülékekről és a széles választékról bővebb információhoz juthat az MTD Hungária Kft. honlapján: *www.mtdhungaria.hu.*

Címük: *8248 Nemesvámos, Dózsa Gy. u. 1. Postacím: 8200 Veszprém, Pf. 702. Tel.: 88/515-500, fax: 88/505-520*

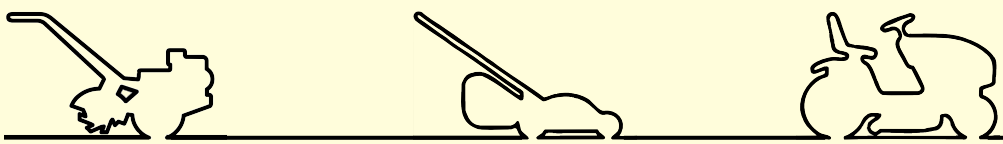

MTD

MARELL DEKOR
A SELMECI CSOPORT TAGJA

www.marell.hu www.marell.hu www.marell.hu

INFORMÁCIÓS TÁBLÁK

Ezúton szeretnénk szíves figyelmébe ajánlani a rendkívül praktikus kültéri és beltéri információs és eligazító tábla rendszereinket, a belga CoSigntól, melyekkel az ország területén szinte mindenhol találkozhatunk. A táblák elemei könnyen cserélhetők, ellenállnak az időjárás viszontagságainak, rendkívül masszívak, variálhatóságuk minden igényt kielégít.

ZOMÁNCOZOTT TÁBLÁK

Cégünk készít tűzzománc táblákat, melyek alkalmasak házszámok, tér- és utcanév táblák megjelenítésére, akár egyedi kivitelben.
Ezen kívül felhasználható még szabványos KRESZ tábláknak

forgalomtechnikai feliratoknak, melyek élettartalma akár 30-40 év is lehet.

Marell Dekor Kft.
1076 Budapest
Sajó u. 4-8.
tel.: 352-7074
fax: 352-6645

KK Kavics Beton térburkolatokkal a városok különböző helyszínein

A KK Kavics Beton Kft. Magyarországon egyedülálló terméke a Párizs térburkolókő **regnód**-változata. Speciális, bordázott burkolatának segítségével, pl. a tömegközlekedési megállóhelyeken, valamint a kijelölt gyalogátkelőhelyeken **a vak és gyengén látó társaink** időben észrevehetik a kritikus pontokat. Az országban egyre több helyen látható ilyen felület. (pl. Sonoksár, Örs Vezér tere HÉV végállomás, Hősök tere gyalogátkelő, vasúti peronok széle, stb.) Kiválóan alkalmas meredek, csúszásveszélyes garázs be- és lehajtók, lejtős kerti utak burkolására is.

A KK Kavics Beton Kft. partnere lehet az önkormányzatoknak a **játszóterek** és **szabadidőparkok, strandok** nemzetközi szabványok szerinti átalakítása során is. A burkolatként alkalmazott színes, változatos formájú térkövekből kirakott minták nemcsak emelik a helyszínek látványát, de teljessé teszik az összhangot is.

További felhasználási javaslatainkat tekintse meg weblapunkon, a www.kavicsbeton.hu cím alatt. Kérdéseikkel forduljanak kollégáinkhoz elérhetőségeink egyikén.

KAVICS BETON

1053 Budapest, Ferenciek tere 2.
Tel.: 483-3550, Fax: 483-3545
E-mail: info@kavicsbeton.hu
www.kavicsbeton.hu

KONSTRUAL Kft

Változatos formájú oszlopok és karok lakó- és közterületek megvilágításához, teleszkópikus és kúpos kivitelben

Fénypontmagasság három métertől tíz méterig

Igényes felületkezelés anódos oxidációval,
vagy elektrosztatikus *porszórással és speciális színekkel*

Műszaki támogatás a település igénye szerinti – a meglevő típustól eltérő – oszlopok kidolgozásához

Certified by Digart ISO 9001 Ra® HU/044/2003

JÖVŐÁLLÓ MINŐSÍTÉSEK

A *Zalaszám Informatika Kft.* (8900 Zalaegerszeg, Mártírok útja 53.) által kidolgozott és minősítésre benyújtott **OrganP** (Költségvetési Integrált Gazdálkodási Rendszer) *szoftver* az e-go minősítési dokumentumban foglalt kritériumoknak *megfelelt…*

A *Zalaszám Informatika Kft.* (8900 Zalaegerszeg, Mártírok útja 53.) által kidolgozott és minősítésre benyújtott **IRKA** (Iratkezelési Rendszer) *szoftver* az e-go minősítési dokumentumban foglalt kritériumoknak *megfelelt…*

A csaknem azonos két fenti mondat két, a TÖOSZ által kibocsátott oklevélen olvasható, mindkettőn szerepel, hogy a minősített szoftver milyen számon került nyilvántartásba, hogy a szoftvert benyújtó cég a minősítést *2006. október 12-ig jogosult használni,* s mindkét oklevélen pecsét hitelesíti a TÖOSZ elnökének aláírását.

A minősítési dokumentum (amely a TÖOSZ honlapjáról teljes egészében letölthető) legalábbis érzékeltetheti, hogy egy rendkívül aprólékosan kidolgozott, egyszersmind EU-kompatibilis minősítési rendszer alkalmazása révén szavatolja a TÖOSZ a minősített szoftverek használhatóságát elsősorban az önkormányzatok számára.

Az Informatikai és Hírközlési Minisztérium 2003 végén kérte fel a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségét, hogy támogassa a Magyar Információs Társadalom Stratégia (MITS) önkormányzatokra háruló feladatainak megvalósítását. A minősítési rendszert a támogatásra való felkészülés fázisában dolgozta ki a TÖOSZ abból a célból, hogy minőségileg megfelelő, az önkormányzatok funkcionális igényeit magas szinten kielégítő és technikai megoldásaikat tekintve is korszerű, „jövőálló" alkalmazásokat ajánlhasson. Olyanokat, amelyek minél több, integrált módon együttműködő alrendszert foglalnak magukban, ezáltal csökkentve a jelenleg széles körben elterjedt, de a mai kor minőségi, alkalmazási követelményeinek már nem megfelelő „szigetrendszerek" használatát.

A minősítéssel nyerhetnek az önkormányzatok, amelyek megismerik a legjobb minőségű, a fejlesztéseikhez leginkább ajánlott, a céljaik megvalósítását leghatékonyabban támogatni képes alkalmazásokat, nyerhetnek a „megfelelt" minősítést kapott pályázók, de a „nem megfelelt" minősítést kapott pályázók is, mert információkat kapnak arról, hogy milyen fejlesztéseket, módosításokat lenne célszerű alkalmazásukon végrehajtani.

Egy tisztább jövőért

HÓEKÉK, SÓSZÓRÓK, KEFÉS TISZTÍTÓBERENDEZÉSEK GYÁRTÁSA ÉS FORGALMAZÁSA

- **Hóekék** és adapterek gyártása minden járműtípusra, kéthetes szállítási határidővel, **nagy árengedmények**kel.
- **Sószóró** berendezések gyártása őszi szállítással, ha most megrendeli, **5% engedmény**t adunk.
- **Gyűjtőtartályos kefés tisztítóberendezések** gyártása és forgalmazása **3–4 hetes szállítási határidő**vel, minden típusú seprési feladatra és járműre.
- Kérje prospektusainkat és tanácsadásunkat.

BÁTONY–METALL
Ipari és Kereskedelmi Kft.

3070 Bátonyterenye, Bolyoki út 3.
Tel.: 32/ 553-160, 32/553-162
Tel./fax: 32/353-274
E-mail: batonymetall@mail.globonet.hu
Web: www.batony-metall.hu

UTCABÚTOROK

Három és ötelemes alumínium,- üveg utasvárók tájékoztatótáblával, paddal. Hulladékgyűjtők, cigarettavégtartók. Piactéri berendezések, pavilonok.

További termékeink:
-fémszerkezetek;
-burkolatrendszerek;
-trapézlemezek;
-kőzetgyapotos,
-poliuretánhabos szendvicspanel (alu, acél, saválló);
-lakó-, szaniter, technológiai konténerek eladás, bérlet,
-épület- és acélszerkezetek;
-saválló termékek

MOBIL LELÁTÓ
bérlet és gyártás
(szabadtéren is használható)

ISO 9002

METALUCON Kft.
6630 Mindszent,
Szabadság u.92-94. Pf.:7.
Telefon/FAX: (36)62/225-652

metaluconig@tiszanet.hu
www.tiszanet.hu/~metalucon

Az ÖNkormányzat hosszú évek óta rendszeresen tájékoztatja olvasóit az Európa Tanács idén 10 éves Helyi és Regionális Hatóságok Kongresszusának (angol nyelvű rövidítéssel: CLRAE) tevékenységéről, a magyar önkormányzati küldöttségnek e szervezetben (s jogelődjében) végzett munkájáról. A CLRAE idei, jubileumi plenáris ülésszakán erőteljes hangot kapott az a nézet, hogy az Európában bekövetkezett nagy politikai és társadalmi változások – különösképpen az Európai Uniónak 10 új tagállammal történt bővülése és az unió szervezeti és működési rendjének reformja – tükrében elengedhetetlenül szükséges újragondolni az Európa Tanács és azon belül a CLRAE funkcióját, és ehhez kapcsolódóan újraszabályozni szervezeti és működési rendjét. E nagyszabású munka keretében – amelyben a magyar CLRAE delegáció is részt vesz – a CLRAE elnöksége az elmúlt hónapokban több menetben tárgyalt azokról a stratégiai célokról, amelyeket a CLRAE tagjainak – és az e szervezetben képviselettel bíró 46 európai ország, köztük hazánk önkormányzatainak, önkormányzati érdekszövetségeinek – 2006 végéig el kell érniük.

EURÓPA CÉLJAI

Az alábbiakban a CLRAE (a továbbiakban: Kongresszus) ez év novemberi ülésszakán az elnökség és az Állandó Bizottság által elfogadott, a Külügyminisztérium Emberi Jogi és Európai Szervezetek Főosztálya által a CLRAE magyar delegációjának titkárságához eljuttatott, a stratégia célokat is tartalmazó angol nyelvű összeállítás magyar fordításának közreadásával traktáljuk olvasóinkat. A fordítás *Csalótzky György* munkája.

1. A Európa Tanácsnak az új intézményi rendszerbe való elhelyezkedésének segítése

A Kongresszusnak teljes körű szerepet kell vállalnia az Európa Tanács soron lévő 3. csúcsértekezletének előkészítésében. A javaslatok – amelyek már most is előterjeszthetők – a következő három témakörbe csoportosítandók

- Az Európa Tanács és az Európai Unió egymást kiegészítő szerepét mindkét szervezetnél intézményesíteni kell és, ha ez lehetséges, egy, a varsói csúcsértekezleten aláírandó hivatalos egyezménybe kell foglalni. A Kongresszus a maga részéről már kezdeményezte egy ilyen fajta egyezmény megkötését a Régiók Bizottságával.
- A csúcsértekezlet egyik tárgyköre lehetne a Kongresszus sajátos arculatának erősítése a szervezeten belül, valamint más európai intézmények körében, ezáltal az Európa Tanács erősségévé tehető. Ennek érdekében gyakorlatilag hasznosítható javaslatokat szükséges tenni, amelyek belefoglalhatók lesznek a 3. csúcsértekezlet akciótervének a Kongresszust érintő részébe, különösen a következő kérdésköröket illetően:
  - monitoring tevékenység
  - helyi és regionális választások megfigyelése
  - támogató tevékenységek
  - hálózatok létrehozása
- A kongresszusi charta, az ügyrend és a szervezetrendszer revíziója megszilárdítaná a Kongresszus szerepét és erősítené a választott helyi és regionális önkormányzatok érdekképviseletét.

2. Továbbra is kiemelt figyelmet kell szentelni a helyi és regionális demokrácia támogatásának, elsősorban a következő eszközökkel:

- Biztosítani kell a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájának végrehajtását az Európa Tanács tagországaiban és tagjelölt országaiban, elsősorban az Intézményi Bizottság által készített monitoring jelentések, valamint a chartával foglalkozó független önkormányzati szakértők segítségével
- Folytatni kell a küzdelmet a Regionális Önkormányzatok Európai Chartájának mielőbbi elfogadtatásáért és azért, hogy e charta nemzetközi egyezmény formájában öltsön testet
- Erősíteni kell a regionális biztos (ombudsman) szerepét és ösztönözni kell kinevezésüket, együttműködve az Európa Tanács emberi jogi biztosával
- Bátorítani kell a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy vessék be teljes erejüket saját szintjükön olyan feladatterületeken, mint például a helyi és regionális önkormányzati hálózatok szervezésének ösztönzése az Európai Tájképvédelmi Egyezmény létrehozásához, a víztartalékok menedzsmentje, a Határ Menti Együttműködés Európai Keretegyezménye stb.

● A sikeres önkormányzati tevékenység hasznosítható gyakorlati tapasztalatait terjeszteni kell

3. A határokon átnyúló és területközi együttműködés fejlődésének segítése, különösen meghatározott régiókban és meghatározott témákban, mint például:

● Együttműködés az Adria-tenger medencéjében

● Együttműködés a Mediterrántérségben, különösen a Maghreb államok viszonylatában

● Olyan nagy folyók és tavak medencéi sajátos problémáinak kezelése, amilyen például a Duna, a Rajna, a Sevan- tó,

● A régióközi együttműködés, a területi kohézió és a Strukturális Alapok kérdéseivel való foglalkozás

4. A helyi és regionális önkormányzatok szintjén végrehajtandó akciók segítségével előmozdítani a politikai problémák megoldását:

● A Cipruson élő két közösség közötti párbeszéd segítése, mindkét oldal polgármesterei tanácskozásainak szervezésével

● Hasonló módon folytatni az izraeli és a palesztin polgármesterek közötti párbeszéd segítését

● Kedvező előfeltételek megteremtése a bizonyos kaukázusi országok közötti pozitív, konstruktív párbeszédhez

● Az Európa Tanács tagállamai és megfigyelői státussal bíró államai önkormányzatainak más országok (USA, Mexikó, Japán, Kanada, Kína, Marokkó stb.) hasonló szervezeteivel való kapcsolatainak előmozdítása

5. Súlyos szociális problémák megoldásának segítése, elsősorban az alábbi területeken:

● Migráció, integráció és kultúrák közötti dialógus

● Szociális kohézió (különös tekintettel az üzemi kultúrára)

● Városi közbiztonság (különös tekintettel egy városi bűnmegelőzési megfigyelő szervezet létrehozására), valamint a terrorizmus elleni küzdelem

● Életminőség (természeti és épített környezet, tájképvédelem, közszolgáltatások)

● Fiatalok részvétele a demokrácia gyakorlásában

6. Helyi és regionális önkormányzatok nemzeti szövetségeivel való kapcsolatok erősítése, szorosabban bevonva őket a Kongresszus funkcióiba és tevékenységébe

● A nemzeti önkormányzati szövetségek bevonása a választási megfigyelési tevékenységekbe, felkérve őket, hogy jelöljenek választott képviselőket ilyen feladatokat teljesítő önkormányzati delegációkba

● A szövetségek bátorítása, hogy nagyobb mértékben vegyenek részt a Kongresszus munkájában (találkozók szervezése, jelentések készítése stb.)

EURÓPA CÉLJAI

EGY KÖNYV

A Világbank nem hagyományos értelemben vett bank, hanem az ENSZ egyik specializálódott ügynöksége, amelynek 184 tagországi képviselője együtt felel az intézmény finanszírozásáért és a pénzek felhasználásáért. A fejlesztési támogatások többi donorjához hasonlóan a Világbank is az ENSZ tagállamainak 2000-ben, a szegénység fenntartható csökkentése érdekében elfogadott, úgynevezett Millenniumi Fejlesztési Célok program keretében fejti ki tevékenységét. A Világbank washingtoni központjában, illetve 109 országban működő területi irodáiban a világ minden tájáról érkezett, mintegy tízezer fejlesztési szakértő dolgozik. Köztük *Kopányi Mihály*, aki – *Magyar Levente*, a Kisvárosi Önkormányzatok Érdekszövetségének elnöke és *Zongor Gábor*, a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének főtitkára társaságában – a Belügyminisztérium Duna Palotájában november 2-án tartott sajtótájékoztató keretében egy, a Világbank által kiadott angol nyelvű tanulmánykötetet, annak egyik szerző-szerkesztőjeként mutatott be az érdeklődőknek. A kötet (Intergovermental Finance in Hungary A Decade of Experience 1990–2000) a magyarországi önkormányzati világ finanszírozási rendszerének tíz évét értékeli, mégpedig – Kopányi Mihály szerint – az átmeneti társadalmak tonnányi irodalmában egyedülálló módon, folyamatában mutatván be a rendszer elemeit, erényeit és hiányosságait. Mint mondta, a kötet hazai és külföldi szerzői tán maguk is meglepődnek majd, ha az egyes fejezetekben ráismernek saját 50–100 oldalas tanulmányaik 15–20 oldalas sűrítményeire. A harmincegy szerzőtől származó válogatás nyilvánvalóvá teszi ugyan, hogy Magyarországon számos nagy horderejű modernizációs intézkedés még várat magára, ám a kötet nemzetközi jelentőségét éppen az adja, hogy akár gyökeres fordulatra is késztetheti a környező országoknak a mienknél elmaradottabb átmeneti gazdaságait. Mert minden, a kötetben részletesen kifejtett, megalapozott és jogos kritika ellenére a magyarországi decentralizáció a legátfogóbb és a legsikeresebb egész Kelet-Európában. A sikeresség pedig elsősorban a magyarországi helyi önkormányzatok innovációs kézségében gyökerezik. Ezt bizonyítja, hogy az 1990 és 2000 közötti gazdasági visszaesés időszakában, a GDP-ből való részesedésük folyamatos csökkenése ellenére az önkormányzatok fokozatosan fejlesztették a helyi szolgáltatásokat.

A könyv az *lgipublications@osi.hu* e-mail címen igényelhető.

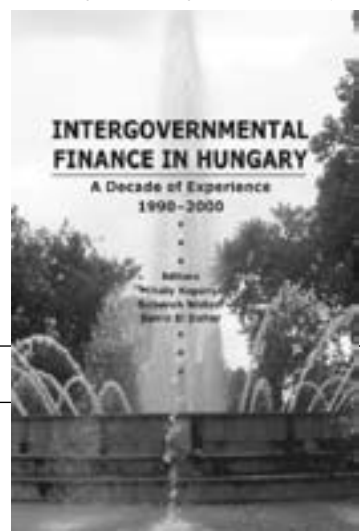

Európa NAGYCENKRE KÉSZÜL

(Folytatás az 1. oldalról.)

A honi közvélemény által alig ismert Vidéki Települések Európai Chartája Szövetségének a története 1989 júniusára nyúlik vissza, amikor *Michel Bouche*, a franciaországi Cisse polgármesterének javaslatára – az Európai Unió ösztönző támogatásával – az akkor volt tizenkét uniós tagállam egy-egy kistelepülésének képviselői egyfajta, országhatárokon átívelő önkormányzatközi hálózat létrehozását kezdeményezték. (Körükhöz 1995-ben Ausztria, Finnország és Svédország egy-egy kistelepülése is csatlakozott.)

Az együttműködési tartalmát, szervezeti és működési kérdéseit az abban résztvevő önkormányzatok 1990-ben egy, a Vidéki Települések Európai Chartája elnevezésű dokumentumba foglalták. Közös célként határozták meg, hogy – a pártpolitikai, világnézeti és vallási kérdések kivételével – minden fontos, az együttműködésben résztvevő kistelepülési önkormányzatokat, illetve valamennyi európai kistelepülést közelről érintő kérdés megválaszolásában együttműködnek. (Ilyen kérdés például az önkormányzatok közötti nemzeti és nemzeti szolidaritás erősítése, a választópolgárok szociális, oktatási és kulturális ellátása, a gazdasági élet fejlesztésére, a foglalkoztatás bővítésére szolgáló lehetőségek jobb kihasználása, az ifjúság és a családok nemzetközi kapcsolatteremtésének előmozdítása, a lakossági kapcsolatok javítása és a polgárok és szervezeteik fokozott bevonása az önkormányzati döntéshozatalba.)

Amikor az Európai Unió eddigi legnagyobb bővítésének előkészítése 2003-ban döntő szakaszába lépett, a Vidéki Települések Európai Chartájának részes önkormányzatai arra az állásfoglalásra jutottak, hogy az unió tagjává váló új országok egy-egy kistelepülési képviselőjének is helye van közöttük. Majd *Karl Grammanitscht*, az ausztriai Lasse település polgármesterét bízták meg azzal, hogy a 2004. május 1-jén az EU-taggá vált közép-kelet-európai országokból keressen meg egy, a hálózatban az országot méltóképpen képviselni képes és az együttműködésbe való bekapcsolódásra kész, magyarországi vidéki települési önkormányzatot. A megkeresés – a magyarországi önkormányzati szövetségekkel egy évtizede sokoldalú kapcsolatokat tartó Osztrák Községszövetség ajánlására – Nagycenket „találta meg". E település polgármestere és képviselő-testülete az ajánlatot örömmel fogadta.

A döntő lépést Nagycenk önkormányzata a sajátos európai integráció irányában 2004 júliusában tette meg, amikor delegációjuk *Udvardi Imréné* polgármester vezetésével a németországi Hepstedtben részt vehetett Vidéki Települések Európai Chartája Szövetségének éves konferenciáján.

E rendezvénynek – amely szervesen illeszkedett a vendéglátó település ezer éves fennállásának (Hepstedt 1000 éve az európai ösvényen jelmondatú) ünnepségsorozatába – két fontos vitatémája volt. Az egyik, hogy miként lehetne a megújítható energiaforrásokat az eddiginél jóval nagyobb körben, egyszersmind gazdaságosan hasznosítani az uniós országok kistelepüléseinek energiaellátásában. Emellett arról tanácskoztak a résztvevők, hogy az unióba tagként belépett országok egy-egy kistelepülésének bevonásával miként lehetne még szervezettebbé, célirányosabbá tenni ezt a hálózat-jellegű kooperációt. Az új tagországok bevonandó településeire – földrajzi elhelyezkedésükre és korábbi kapcsolataikra tekintettel – a részes önkormányzatok képviselői tettek javaslatot.

Az együttműködők körének bővülésére, s az együttműködés eddigi tapasztalataira is figyelemmel a hepstedti tanácskozás résztvevői megbízták a Vidéki Települések Európai Chartája Szövetségének elnökségét (amely a tisztújítás után a holland, a francia, a dán, a luxemburgi, az osztrák és az egyesült királyság-beli település képviselőjéből tevődik össze), hogy fejlesszék tovább és szövegezzék újjá a charta alapdokumentumát, amelyet azután a régi és új tagok 2005 májusában a hollandiai Esch-ben vitatnak és – egyetértés esetén – erősítenek meg.

A magyarországi önkormányzatok európai tekintélyének is betudható, hogy a hepstedti tanácskozáson közfelkiáltással fogadták el a frissen csatlakozott magyarországi önkormányzat polgármesterének meghívását, hogy 2005 szeptemberében az uniós országok kistelepüléseinek helyzetéről, eredményeiről és gondjairól Nagycenken tárgyaljanak.

Ennek a jövő évi összejövetelnek a jelentősége minden bizonnyal túlnő a vendéglátó önkormányzat településének határain; az ország és Európa közvéleményének érdeklődésére tarthat számot.

Nagycenk civil szervezetei, lakói már most a saját ügyüknek tekintik, hogy ez a tanácskozás sikeres legyen, előkészítéséhez, megvalósításához minden szervezési és pénzügyi erőforrásukat, emellett lelkesedésüket is „bevetik". Aki azonban ismeri a magyarországi kistelepülések mai helyzetét, tisztában van azzal, hogy mindez – még ha sikerrel igényelne is a rendezvényhez az Európai Unió pénzalapjából támogatást a helyi önkormányzat – egymagában kevés lesz. Nagycenk önkormányzata állami, regionális pénzforrásokra, valamint az országos önkormányzati szövetségek támogatására is számít.

Hiszen Nagycenk a magyar kistelepülések „nagyköveteként" közelebb hozhatja a magyarországi önkormányzatokat Európához, s Európát a még oly kevéssé európai honi kistelepülések önkormányzataihoz.

SOMOGYIKUMOK

Örökségünk – Somogyország Kincse címmel kitüntetést alapított a Somogy megyei önkormányzat. Az első kilenc díjazott között van Rippl-Rónai József életműve, a somogyvári bencés apátság romegyüttese, a Balaton és a Duna-Dráva Nemzeti Park. Dr. Gyenesei Istvánt, az ötletgazdát kérdeztük a „somogyikumokról”.

– Mi adta az ötletet a kitüntetéshez?

– Hajlamosak vagyunk arra, hogy miközben rácsodálkozunk a határainkon túli világ valóban jelentős értékeire, nem fedezzük fel a bennünket körülvevő, szűkebb haza, a szülőföld apró, de a külhoniaknál néha nagyobb csodáit. Szerencsére sok ilyen természeti kincs vagy teremtett tárgyi, szellemi érték vesz bennünket körül, amelyeket büszkén mutatunk meg másoknak is. Ez a kitüntető cím remek lehetőség arra, hogy létrehozzuk Somogyország kincsestárát. Nem kell különleges fül ahhoz, hogy a névválasztásban felfedezzük a jól ismert Világörökség része címet, amelynek több magyar birtokosa is van.

– Mi alapján válogatnak és rangsorolnak?

– A somogyi emberek javaslatait veszszük figyelembe, amikor a cím odaítéléséről dönt a neves somogyi vagy somogyi származású, a megyéhez kötődő személyekből álló kuratórium. Magunk is meglepődtünk, hogy a mai, befelé forduló világban milyen sokan küldték be javaslataikat. Nemcsak az első, hanem a második felhívásunkra is több mint félszáz ajánlat érkezett. A kuratórium a korábbi kilenc után most tíz javaslatot támogatott. Olyanokat, mint az apró somogyi faluból, Zalából induló, s három cár udvari festőjeként is nagyot alkotó Zichy Mihály életműve, a göllei születésű Fekete István irodalmi

A démon – Zichy Mihály rajza

munkássága, a kaposvári Csiky Gergely Színház, mint az ország meghatározó művészeti műhelye vagy Karád és Buzsák népművészete, a somogyi szőlő- és borkultúra. Aztán a több ezer darabos, avarkori régészeti leletegyüttes Zamárdiból. Kaposi Mór, a kaposi szarkóma felfedezőjének, valamint a niklai remeteként emlegetett Berzsenyi Dániel életműve is megkapja ezt az elismerést, csakúgy, mint Somogy első „oskolájának”, a csurgói Csokonai Vitéz Mihály Református Gimnázium páratlan könyvritkaságokkal teli archív könyvtára. A kuratórium döntését egyébként egyöntetűen elfogadta a közgyűlés.

– Van olyan megye az országban, ahol az ehhez hasonló elismerést egy évre nyerik el. Itt nem. Mivel jár a kitüntető cím?

– E kitüntető cím örökös, a kitüntetettek megtarthatják és használhatják. A település vagy az intézmény egy-egy jeles ünnepén adjuk át a kitüntetést, s büszkén mondhatom, hogy az ez évben zajló kilenc rendezvényt nagy érdeklődés kísérte. Egy díszoklevelet, egy sárgaréz táblát, egy bronzplakettet kapott az illető falu, város önkormányzata, vagy az intézmény, valamint egy 23 karátos aranynyal futtatott miniatűr képet, amely a jelentős kincset ábrázolja. A somogyi megyeházán lévő címerteremben is – amely az országban egyedülálló –, elhelyezzük az aranyozott képeket, és egyik intézményünk, a segesdi szociális otthon parkjának öreg fái között pünkösdhétfőn megkezdtünk egy somfaligetet kialakítását e cím emlékére. Minden kincset egy mészkőtömbön lévő tábla jelképez. Ez lett a Somogy Kincse park.

– Mi lesz akkor, ha a javaslattevők már kifogynak az ötletekből?

– Addig, amíg a javaslatok között a már elismert kincsekkel azonos vagy megközelítően azonos értékűek lesznek, akkor évenként tartható a tíz kitüntetés, de ha szegényebb lesz a lista, akkor évente egy-két cím is adható. De most, a XXI. században is keletkeznek meghatározó értékek. Olyanok, amelyekre 50–100 év múlva is büszkék lesznek Somogyország lakói. Ebben bízok.

– Milyen plusz értéke lehet ennek az új kitüntetési formának, hiszen eddig is tudtuk, hogy a Dráva vagy a Balaton, a karádi vagy a buzsáki hímzés Somogy kincsei közé tartozik?

– A kitüntetés-tulajdonosok egy részének olyan hivatkozási lehetőséget kínál a cím, amelyet akár forintosíthatnak is. De nekünk, somogyiaknak még inkább fontos kincseink tudatosítása, különösen fontos most, európai uniós tagságunk kezdetén, hiszen Somogy eddig is ezer szállal kötődött Európa országaihoz, és számos európéer gondolkodású embert adott a nagyvilágnak. Az unió tagjaként sem veszíthetjük el arcunkat, somogyiságunkat, hiszen Fodor Andrással, a kaposmérői dombok szülöttével szólva: nem legenda a föld, amelyből vétetünk, törvény, hogy itt születtünk. Meg kell tehát őriznünk édes anyanyelvünket, a jellegzetes nyílt somogyi e-ket, apánk egyenes gerincét, örökül kell hagynunk kultúránkat, művészetünket, éltetnünk kell dalainkat, táncainkat, szokásainkat. Csak így maradhatunk meg magyarnak, így élhetünk, alkothatunk, szerethetünk és boldogulhatunk e szépséges európai tájon.

Lőrincz Sándor

Az ország népességének csaknem 70 százaléka kis- és középvárosokban él, s e lakossági részaránnyhoz mérten nagyon kevesen és keveset foglalkoznak e települések sajátos problémáival. Az Ecorys Magyarország Consulting (EMC) divatba hozná – és a fejlesztés-politikai fogalomrendszerbe illesztené – a közvetítőváros fogalmát, és ehhez partnerre lelt a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségében. Középvárosi Stratégiai Kezdeményezés elnevezéssel a jövő év elején, előreláthatólag 2005 februárjában három helyszínen szervez a TÖOSZ-szal közösen műhelykonferenciát a középvárosok helyzetének és a közvetítővárossá válásukban rejlő lehetőségek és esélyek megvitatása céljából.

NEM ÁLOM A VÁROSÁLLAM

A téma megvitatását (s magát a középvárosokra vonatkozó stratégiai kezdeményezést) olyan korszakos változások indokolják, amelyek a folyamatban lévő társadalmi-gazdasági átalakulástól függetlenül is hatnak a térségekre és településekre, s gyújtópontba helyezik a régiók és városok versenyképességének kérdését. Azáltal, hogy hazánk is az európai városrendszer részévé vált (inkább még csak válik), a városrendszer változásai – lassú ütemben, de – a magyar városhálózat alakulására is hatással vannak. E korszakváltás folyamata innovatív megoldásokat igényel a városok irányítóitól.

Az új, kifejlődőben lévő információs kor, illetve tudáskorszak igényeinek megfelelő városok esetében egyre kevésbé meghatározóak a városiasodás mennyiségi jellemzői, s egyre inkább felértékelődnek bennük az élhető terek, az emberi léptékű környezetek. A városok/térségek jövőbeli versenyképességét egyre inkább ezek minőségi vagy/és funkcionális jellemzői fogják meghatározni.

A nagyvárosok „megavárosokká" válása az ország térszerkezetében, városrendszerében torzuláshoz vezetett, kialakult a (nagy)város és vidék kettőssége. Ennek torzulásnak a gazdasági hatásait a „vidékfejlesztés" közelmúltban bevezetetett eszközei és mechanizmusai nem képesek kiegyenlíteni. A dinamizálódó nagyvárosok aránytalan növekedéséből eredő növekvő egyensúlytalanságot nem lehet csupán a vidék fejlesztésével megszüntetni; a kialakult helyzetre reagálva a középvárosok helyzetbe kerülését, sikeressé válását menedzselni kell!

Már vannak olyan városok, amelyek közvetítő szerepet/funkciót töltenek be, azaz környezetükkel együttműködve elosztó és szolgáltató központokként működnek, miközben vonzó életmódot, kellemes életminőséget kínálnak. Az olyan városokban, ahol még megtalálhatóak vagy újjáteremthetőek az emberibb, élhető környezet elemei – amelyek a várost korábban komfortossá esetleg irigyeltté tették –, lehetőség kínálkozik egy újfajta megújulásra, nevezetesen arra, hogy a település közvetítővárossá legyen. Ehhez azonban nem elég megújítani, minőségileg javítani, esetleg a korszellemnek megfelelően kiegészíteni a kellemes adottságaikat, hanem e városok önkormányzatainak újra kell pozícionálniuk saját szerepüket az ország elbillenőben lévő térszerkezetében. Fel kell ismerniük saját speciális szerepüket ebben a területi, település- és városrendszerbeli „szerkezetváltásban", a térségi munkamegosztás újraszerveződésében. Ezáltal egyes intelligens városok más városokkal szemben előnyre tehetnek szert. Ahhoz, hogy a középméretű városok szert tehessenek ilyen előnyre, saját térségükben, vonzáskörzetükben – társadalmi, gazdasági és kulturális szempontból – olyan fontos funkciókat kell betölteniük, amelyek révén a körzetükben közvetítők (intermediátorok) lehetnek.

Az ilyen, mikro-agglomerációs pólus (centrum) szerepű városok, miközben kiegyensúlyozott kapcsolatot alakítanak ki a vonzásukban lévő településekkel, saját maguk is megerősödhetnek, előnyös pozícióba kerülhetnek, illetve még az ország szintjén is segíthetik egy földrajzilag kiegyensúlyozottabb városszerkezet kialakulását, a vidék integrált fejlesztését.

Az Európai Uniós csatlakozás olyan kihívás az ország, a térrészek és városok vezetői számára, amely alkalmat kínál céljaik és törekvéseik meghatározására. A kérdés, ami most az országban számos városi vezetőt foglalkoztat: az elkövetkező évtizedben versenyképessé tudják-e tenni városukat és annak környezetét – a város-régiót –, képesek-e ezáltal a települést a fenntartható fejlődés útjára állítani, avagy gyötrő napi erőfeszítésekre kényszerülnek a következő években.

Az EMC, az általa kezdeményezett program keretében a TÖOSZ-szal közösen szervezett konferencia-körút fórumain szeretné vita tárgyává tenni a fentebb vázoltakat, s felhívni a figyelmet azokra a lehetőségekre, amelyek a középvárosoknak közvetítővárossá válásában rejlenek. És bemutatja, hogy miképpen lehet menedzselni a polgárok igényeivel való összhang megteremtését és a helyi civilitást egy fenntarthatóbb, hatékonyabb és kiegyensúlyozott fejlődés meghatározása és a források széleskörű mobilizálása érdekében.

Az EMC szakemberei anyavállalatuk angliai, holland és cseh jó példáit is felhasználva szándékoznak ismertetni, hogy egyes európai városok mely konkrét projektekkel voltak sikeresek uniós pályázatokon, a támogatások elnyerésében.

Az együttműködésben rejlő lehetséges előnyök kiaknázása érdekében a program a közép- és közvetítő városok együttműködését is célozza. Nevezetesen, hogy e városok – amelyek vezetői úgy gondolják, hogy ilyen átalakulásba, városállammá válásba bele kívánnának vágni – együttműködésre lépjenek, hogy a munka során létrehozott „fortélyaikat", megoldásaikat egymással megoszthassák, akcióik és projektjeik tanulságait, sikeres megoldásaikat egymással kicserélhessék, s egyfajta innovációs tőzsdeként működve – a szakértelmek cseréjének fórumain – az átalakulást hatékonyabbá tegyék.

HÍRSZÓRÓ

■ **Szervezeti változtatásról,** s az ezzel járó névváltoztatásról döntött kétszáznál több polgármester a Községi Önkormányzatok Szövetségének október végén, Badacsonytomajon tartott őszi közgyűlésén. A szervezet új neve Községek, Kistelepülések, Kistérségek Országos szövetsége, rövidítve: KKKOSZ.

■ **A nyitott kormányzás** szükségességének felismeréséről biztosította *Gyurcsány Ferenc* miniszterelnök *Zongor Gábort,* a TÖOSZ főtitkárát a neki címzett, november 3-án kelt levélben, amelyben őt a kormányfő hivatalosan is felkérte arra, hogy a kabinet önkormányzati tanácsadó testületének tagja legyen. Zongor Gábor a felkérést elfogadta.

■ **A református templom** felújítására nyert tízmillió forintos támogatást Gerjen önkormányzata, s a kivitelezésre nyílt pályázatot ír ki.

■ **Közös pályázatot készít** a 2010-es *Európa kulturális fővárosa* cím elnyerésére Szeged és Pécs önkormányzata. Az elkövetkező hat évben összehangolják kulturális kínálatátukat, beruházásaikat, valamint közös tervet dolgoznak ki a városmarketing eredményesebbé tétele érdekében.

■ **Csaknem ezer** módosító javaslatot nyújtottak be november 4-éig a jövő évi költségvetési törvényjavaslathoz, közülük többet is kormánypárti és ellenzéki honatyák közösen jegyeztek. Az MSZP az önkormányzatok, az egészségügy és a rendőrség támogatását növelné összesen mintegy 20–25 milliárd forint értékben. A kormány mintegy százmilliárd forintos biztonsági tartalékot képezne arra az esetre, ha a makrogazdasági folyamatok miatt a tervezettnél magasabb lenne a költségvetés hiánya. Ebbe az alapba a kormányzati szervek bevételeinek egy százalékát, míg az önkormányzati jövedelmek 2,5 százalékát különítenék el, azaz zárolnák. Egy igen figyelemreméltó szocialista javaslat az önkormányzatok kötelező tartalékolási szintjét egy százalékra csökkentené.

■ **Titkos alagút vezet** a tiszaugi általános iskola kémiatermében a Holt-Tiszához. A második világháború végén elzárt alagutat történésszel szeretné feltáratni a helyi önkormányzat.

■ **Kisbíró dobolja** ki Körösnagyharsányban, ha sokat késik a távolsági busz.

■ **Megszűnhet az a lehetőség**, hogy a diákok több városban is ingyen utazzanak a buszok helyi járatain, amennyiben azt a pénzügyminisztériumi módosító javaslatot elfogadja a parlament, amely szerint az önkormányzatok nem kapnak a bérletek után állami támogatást

■ **Nulla is lehet** a lakásbérbeadás adója a magánszemélyek egy részénél. Ehhez az kell, hogy a lakásbérlő önkormányzat legyen, továbbá, hogy tőle bérelje a lakást. A rászorultsági szempontokat az önkormányzat rendeletében kell meghatározni, s az adókedvezmény feltétele, hogy az önkormányzat és a bérbeadó legalább 60 hónapra kötött szerződése tartalmazza e rendelet számát.

■ **Ügyeleti óradíjuk** megemelését kérték a kistérségi betegellátást gesztorként működtető Nyergesújfalu önkormányzatától a Lábatlan, Bajót és Süttő betegeit is ellátó háziorvosok.

■ **Regionálissá válhat** jövőre az asztmás gyerekek és felnőttek barlangterápiás kezelése, mivel a költségekre az Országos Egészségügyi Pénztár támogatási szerződést köt Abaliget önkormányzatával. A pécsi önkormányzat is segítene a település gyógycentrummá válásában, a Baranya megyei önkormányzat pedig részint a gyógyszálloda terveinek elkészítését finanszírozta, részint segít befektetőket találni a kivitelezéshez.

Az emberierő-forrás

A TÖOSZ-tag önkormányzatok humánpolitikájának támogatása céljából írt alá megállapodást *Zongor Gábor* főtitkár és az Isther Humán Tanácsadó Kft. képviseletében *Krepelka Ágnes* ügyvezető. Az alábbiakban az aláírt dokumentum szövegéből idézünk abból a nem titkolt célból, hogy a javukra váló felmérésnek minél több TÖOSZ-tag önkormányzat legyen részese.

Az emberi erőforrás a legalapvetőbb energia minden szervezet működéséhez. Így a szervezet eredményességét, ha úgy tetszik, „egészségét" nagymértékben befolyásolja, hogy miként bánik ezzel az energiával. Hogy ez közhely? Kétségtelenül! Sajnos azonban ez a közhely éppen a közszférában hangzik gyakran üresen. Az emberi erőforrás kezelésében a versenyszféra és a közszféra között tapasztalható különbség oka nem pusztán a két szegmens eltérő működési kereteiben, vagy a köztisztviselői életpályát szabályozó köztisztviselői törvény paragrafusaiban keresendő. A törvény ugyanis, többé-kevésbé tág keretek között lehetővé teszi a humánpolitikai rendszerek fejlesztését, az egyedi – jelen esetben önkormányzati – igényeknek megfelelően. Az emberierőforrás-rendszerek fejlesztésének egyik fő akadálya a humánpolitikával foglalkozó szakemberek leterheltsége, amit a Ktv-ből adódó feladatok folyamatos ellátása okoz. A másik akadály, hogy hiányzik, vagy anyagi vonzata miatt nehezen megszerezhető az a fajta rálátás a rendszerekre, amely szükséges a fejlesztéshez, és amit a versenyszférában jellemzően külső szakértőkkel biztosítanak.

Ezt a rálátást most a TÖOSZ biztosítja, hogy támogatást nyújtson tagjai számára! A TÖOSZ megállapodást kötött az Isther Humán Tanácsadó Kft.-vel egy olyan projekt megvalósításáról, amelynek keretében az önkormányzatok a maguk emberierőforrás-rendszereik fejlesztését segítő szolgáltatáshoz juthatnak. Ennek piaci értéke többszázezer forint, ám a projekt keretében a szolgáltatást az önkormányzatok anyagi ellenszolgáltatás nélkül, TÖOSZ-tagságuk jogán kapják meg, a megfelelő arányú együtt-

■ **Tanyagondnokainak vásárol** terepjáró autót a pályázaton nyert 3,5 millió, valamint a maga 1,5 millió forintjából Röszke önkormányzata. A szolgálat két éve működik, a tanyagondnokok hétszáz külterületi lakos gondjainak megoldásában segítenek.

■ **Buszöböl építésére** pályázott sikeresen a közútkezelő kht.-val közösen a regionális idegenforgalmi bizottságnál a szennai önkormányzat. Húszmillió forintot nyertek, amiből tizennégymillió forint jut útjavításra és a vízelvezető árok szélesítésére is.

■ **Félpályás útlezárással** tiltakoztak a budapesti Wekerle-telep lakói a Határ út elviselhetetlen forgalma ellen, mert a légszennyezettség már elviselhetetlen. A wekerleiek évek óta levelezneknek a fővárosi, illetve a XIX. és a IX. kerületi önkormányzattal egy elvezető útszakasz megépítésért. A fővárosi vezetés korábban abban reménykedett, hogy az M5-ös autópálya bevezető szakaszának megépülése tehermentesíti majd a Határ utat. Mivel a legoptimistább becslések szerint erre 2015-ig várni kell, az itt lakók gyorsabb segítséget követelnek.

■ **Gondozási központtá** bővül Zala megyében a becsvölgyei idősek klubja. Az összberuházás csaknem 4,7 millió forintnyi költségéből 1,4 millió forintot a helyi önkormányzat fedez.

■ Távlatos program megvalósítása mellett döntött Esztergom önkormányzatának képviselő-testülete. A 2050-ig terjedő program keretében letelepedéshez, életkezdéshez, egyetemi, főiskolai tanulmányokhoz nyújt segítséget a város egy pénzügyi alap létrehozásával, amelybe minden Esztergomban született, a városban nevelkedő gyermek után születésükkor félmillió forintot tesz letétbe az önkormányzat. A letét évente ötvenezer forinttal egészül ki, és az alap az esztergomi szülők középfokú végzettséggel rendelkező, vagy szakmai képesítést szerzett gyermekei számára a huszonegyedik születésnapjukon nyílik meg. Az esztergomi testület döntése értelmében az alap létrehozására jövőre a város százmillió forintot fordít, s először 2026-ban fizetik ki a gyűjtött összegeket.

■ **Mobil információs** rendszer balatoni megvalósítását szolgáló pályázat elindításában ötmillió forintnyi támogatással vállalt gesztori szerepet Keszthely önkormányzata. Ez az önrész, amelynek alapján a Balaton Régió Európai Információs Pont Közalapítvány és partneri köre benyújthatja pályázatát a korszerű turisztikai szolgáltatás megvalósítására.

■ **Megvásárolja** a MÁV-tól a volt kisvasút állomásépületét és ökoturisztikai bemutatóhelyet, turistaszállót alakíttat ki benne a dombóvári önkormányzat.

■ **Méheket nem**, de tyúkot tarthatnak némely belvárosi ház lakói Szekszárdon, miután a helyi önkormányzat képviselő-testülete módosította állattartási rendeletét, amely a családi házas beépítésű utcák házaiban újabban tíz baromfi tartását engedélyezi. A méhtartásra vonatkozó javaslatot a testület méhészek meghallgatása után, s azért vetette el, mert a szakértők megerősítették azt az ellenzéki feltételezést, hogy a méhek valamilyen, számukra szokatlan illatra tömeges támadással reagálhatnak.

■ **Fészekrakó programot** indított a hitelkedvezmények szűkítésének hatását ellensúlyozandó a Paskál Lakópark Rt. Zuglóban, ahol a Paskál strand melletti területre szánt lakópark elleni, három évvel ezelőtti felzúdulást és aláírásgyűjtést szinte már el is felejtették a helybéliek: a vevők többsége éppenséggel e kerületből verbúválódik. A tizenkét hektáros területen 1350 lakást, továbbá nyugdíjasotthont és fitneszközpontot épít a Vegyépszer tulajdonában lévő Mahíd 2000 Rt..

■ **Megszűnt az önkormányzattól** bérelhető konténeres szemétszállítási lehetőség a Heves megyei Apcon.

■ **Csapadékelvezető rendszert** építtet az albertirsai önkormányzat. A beruházás költsége 37,5 millió forint, amelynek jelentős részét pályázaton nyerte.

HÍRSZÓRÓ
MINDENNAPOK

a legfőbb helyi kincs

működés fejében. A megállapodás értelmében az Isther Humán Tanácsadó Kft. 2004 decemberében, a kifejezetten erre a célra kialakított internetes kérdőív segítségével felmérést végez a TÖOSZ-tag önkormányzatok emberierőforrás-rendszereinek, valamint az ezzel összefüggésben vizsgálható szervezeti kultúraelemek jellemzőinek feltérképezésére. A kérdőívet az Isther Kft. a közszférában szerzett, önkormányzati és egyéb intézményi tapasztalatai alapján, valamint a 2004 novemberében hat önkormányzat bevonásával történő kérdőív-tesztelés során alakítja ki. A felmérésben minden TÖOSZ-tag önkormányzat valamennyi munkatársa – anonim módon – részt vehet.

Amely önkormányzatnál a munkatársak legalább ötven százaléka kitölti a kérdőívet, valamint amely önkormányzat humánpolitikáért felelős munkatársa/vezetője kitölti a felméréshez tartozó – szintén az interneten elérhető – adatlapot, ott az adatszolgáltatók strukturált visszajelzést kapnak emberierőforrás-rendszereik jelenlegi állapotáról, a rendszerek önkormányzaton belüli megítéléséről és „tükörképhez" jutnak szervezetük kultúrájának lényeges dimenzióiról.

A visszajelzésen túl az önkormányzatok, egyedi jellemzőik alapján, javaslatokat is kapnak emberierő-forrás felmérésének kezdetéről, időtartamáról és körülményeiről. A TÖOSZ 2004. november végén a polgármesterekhez eljuttatott levélben további, részletes tájékoztatást nyújt az akcióban részt vevő tagjainak.

A felmérés a titoktartás kereteit megtartva zajlik majd. Az egyes önkormányzatok adatait, kitöltött kérdőíveik tartalmának összegzését az Isther Humán Tanácsadó Kft. bizalmasan kezeli, azokról csak az érintett önkormányzat polgármesterét és humánpolitikáért felelős munkatársát/vezetőjét tájékoztatja.

A teljes felmérés tapasztalatainak összegzése – konkrét önkormányzati példák, vagy információk nélkül – az ÖNkormányzat egy későbbi számában lesz olvasható.

HÍRSZÓRÓ
MINDENNAPOK

■ **Azbesztelenítenek** Győrött tavasszal. Másfél éven belül 57 panellakás súlyosan egészségkárosító azbesztszigetelését távolítják el, miután erre 570 millió forintot nyert a nagyváros önkormányzata. Az összeget városi forrásból 30 millió forinttal kell kiegészíteni. Az eltávolítás speciális technológiával, vákuum alatt, védőfelszerelésekben történik. A mérgező anyagot betonba öntik. A hiányzó hőszigetelés pótlását nem támogatja a kiíró, így azt a lakóközösségeknek kell finanszírozniuk.

ITT A TÉL!?
HÓTOLÓ, HÓEKE
targoncára, IFA-ra, MTZ-re
szerelhető, valamint
rakodókanál, sószóró,
traktorral vontatható
seprőgép stb.
a gyártótól.
AGROMAT KFT.
Ajka, Zagy tér 3.
Tel./fax: 88 / 311-640
Tel.: 88 / 215-241, 88 / 500-970
06 / 30-9466-621 • 06 / 30-9466-620

RANCZ ELSŐ MAGYAR TORONYÓRAGYÁR KFT.
toronyórák, harangvillamosítás, harangvezérlő órák
http://www.toronyora.hu
8000 Székesfehérvár, Lőcsei u. 6.
Tel/Fax: (22) 302 677
Mobil: (30) 9598 202

Műhímző és zászlókészítő
Ipari Szövetkezet
1072 Budapest, Klauzál tér 16.
Tel./fax: 342-3906
Boltjaink:
V. Szent István krt. 5. - Tel.:331-4548
VII. Klauzál tér 16. - Tel.: 342-3906
Szövetkezetünk tevékenységi köre:
– zászlók készítése hímzéssel és filmnyomással,
– jelvények, címerek hímzése,
– műtárgymásolatok (zászlók, terítők, hímzések) készítése,
– dísztárgyak és ruhák hímzése, pliszírozás,
– házassági és temetkezési kellékek

■ **Tornacsarnokot kaptak** a jászkarajenői általános iskola diákjai. A helyi önkormányzat a beruházási költség egyharmadát állta, miután A Pest Megyei Területfejlesztési Tanács 40 millió forintot szavazott meg erre a célra.

■ **Drágább lesz a meleg** ezen a télen Szigetváron, miután a helyi önkormányzat képviselő-testülete az eddigi légköbméterenkénti 296 forintról 320-ra emelte a távfűtés díját.

■ **Átalakult és megszépült** Csornán az egykori határőrlaktanya gyengélkedője. Az épület földszintjét és első emeletét inkubátorházként hasznosítják. Ezeken a szinteken bérelhető üzleteket, irodákat alakítottak ki. A második szinten – nem a projekt részeként – lakások készültek, amelyeket értékesítenek. A legénységi épületben tizenhat lakás készül az önkormányzat részére, másutt pedig ipari beruházás van folyamatban.

■ **Átmenetileg lemondott** a várudvarba tervezett díszburkolatos út kiépítésről Siklós önkormányzata, hogy az erre szánt összeget is útjavításra fordíthassa.

■ **Új utcát nyitottak** Bakonycsernyén, a közművek, a vízelvezető árkok elkészültek, utolsóként a gázszolgáltató vállalat is befejezte a gázvezeték májusra ígért kiépítését. A19 új építési telek közül tizenhétre a helyi lakosok építkezhetnek, kettő önkormányzati tulajdonú, ezek egyikén félkészen áll az a nyugdíjasház, amelyre a település mindmáig nem kapta meg a Belügyminisztériumtól a még 2002-ben megígért 83 millió 432 ezer forintot.

■ **Kiterjesztette** munkahelyteremtő programját, s az ötvennél kevesebb új munkahelyet teremtő vállalkozásokat is támogatja a helyi munkanélküliséggel küszködő szentgotthárdi önkormányzat képviselő-testülete.

Városnapi próbagyártás

Eredetileg öt település önkormányzata pályázott az új üzemre, amely a svéd Elektrolux-konszern Nyíregyházán épülő hűtőgépgyárának a beszállítója lesz. A választás azért esett Hajdúnánásra, mert Görbeháza és Nyíregyháza között már megkezdődött az új autópálya építése, amelyre a városhoz közel lehet majd ráhajtani. *Dr. Éles András* polgármester szerint ennek köszönheti a 19 ezer lakosú a település a Bakony Művek Rt. vezetőinek döntését, mert bár a város stratégiailag kitűnő helyen van, most csak úttalan utakon lehet megközelíteni. A hatalmas, 5700 négyzetméter alapterületű munkacsarnok egy kilenchektáros területen az április 30-ai alapkőletétel óta igen gyorsan épül, százhatvan, majd kétszáz ember munkahelye lesz (az első csoport tagjait a Bakony Művek Rt. nemrég átadott új veszprémi üzemben tanítják be), s előreláthatólag december 12-én, a város napján már megkezdődik a próbagyártás.

– Ma Hajdúnánáson tíz százalék feletti a munkanélküliség – mondta a polgármester –, pedig nálunk hagyománya van a nagyipari tevékenységnek: korábban a General Electricnek volt itt gyára, 1600 embert foglalkoztattak, majd elköltöztek, a munkaerő egy része most Hajdúböszörményben dolgozik, a többiek viszont elvesztették az állásukat. Ezért égetően szükség volt erre a beruházásra. A városban működik még egy konfekcióipari terméket gyártó cég, több mint hatszáz dolgozóval, egy légtechnikai berendezéseket gyártó üzem és egy jól prosperáló mezőgazdasági nagyüzem. Hajdú-Bihar megyében a 83 önkormányzatból 62 önhibáján kívül hátrányos helyzetű, mi nem vagyunk azok, kiegyensúlyozott gazdálkodást folytatunk, önkormányzatunknak van most egy, Hajdúdoroggal közös, 3,55 milliárd forintos szennyvízberuházása, s a félmilliárd forinthoz közelít az iskola-felújítás költsége.

A Bakony Művek Rt. vezérigazgatója, *Zentay Gábor* elmondta, hogy a 2,1 milliárdos beruházást – a költségeinek nagyobb részét fedező Európa-hitel mellett – a kormányzat is kiemelten támogatja. Emellett (utólag) a terület- és régiófejlesztési célelőirányzatból is részesülnek.

Koppány György

Bővülő vonzerő

Baranya megye legnyugatibb városa Szigetvár, amely eddig elsősorban történelmi emlékeivel vonzotta a látogatókat. A 12 ezer lakosú település vonzerejének növeléséről, új beruházásairól tudósítónknak *Pajzs József* polgármester beszélt.

– Mintegy ötven éve van a városnak termálvizű strandja, a feltörő vizet a kilencvenes években vizsgálták meg és nyilvánították gyógyvízzé, amely nőgyógyászati és reuma-kezelésekre alkalmas. A város a fürdő üzemeltetési jogát 1992-ben kapta vissza. Addig jelentősebb fejlesztés nem történt. Most egy nagyszabású elképzelés megvalósításába fogtunk, amelynek az első üteme 1 milliárd 125 millió forintba kerül. Ehhez 2003-ban a Széchenyi-pályázaton nyertünk 200 millió forintot, s további pályázati pénzeket is sikerült szerezni, mindemellett 109 millió forint hitelt vettünk fel, s jelentős összegű hitelt vett fel a fürdőt üzemeltető kft. is. Létesül egy fogadóépület, egy főépület, amely kétszintes, galériás, nagy pihenőterű, wellness és gyógyászati szolgáltatásokkal, szaunákkal, kávézókkal. A fedett és a nyitott gyógyvizes rész egyaránt 280 négyzetméteres lesz, kiúszóval. Hidacska vezet a majd tízpályás, 25 méteres uszodához, valamint több termálvizes medencéhez. Az építkezés generálkivitelezője, a ceglédi Geosaurusz Kft., közbeszerzési pályázaton nyerte a megbízatást. A fürdőprojekt első üteme jövő nyárra elkészül. Emellett van a városnak egy szociális felzárkóztató programja, ebben a régi kórház teljes felújítása szerepel, továbbá e program réseként nyugdíjas klub létesül, tavasszal nyugdíjas házak építése is kezdődik. Ivóvíz-beruházásunkat rövidesen befejezzük, ennek 321 millió forint a költsége, nyolcszáz zártkerti tulajdonosnál lesz bekötés, a város feletti magaslaton is mindenki egészséges ivóvízhez jut. Indulófélben van a 400 milliós szennyvízprogramunk, amelynek célja a város összes szennyvízének elvezetése. Szeretnénk majd egy 30-40 ágyas mozgásszervi rehabilitációs kórházat megvalósítani, úgy, hogy odavezetnénk a gyógyvizet. Szigetvár műemlékeire egyébként évente mintegy százezren kíváncsiak, a gyógyvíz miatt pedig 45 ezren érkeztek eddig ide. Ez utóbbiak száma három év múlva, az újjáépülő fürdőkomplexum átadását követően, várhatóan megháromszorozódik.

K. Gy.

Sajátos jubileum

Tudományos tanácskozással, emléklapok átadásával, szerény ünnepséggel köszöntötték a közelmúltban a megyeházán a Veszprém megyei önkormányzat Közigazgatási és Informatikai Szolgáltató Irodája 150. kiadványának megjelenését. Az 1991 óta valóságos tudományos műhelyként működő szerkesztőség minden önkormányzati és országgyűlési választás tapasztalatait külön kötetekben dolgozta fel, riportokkal, tanulmányokkal színesítve a megyében az egyes településeken elért számszerű eredményeket. Másfélszáz kiadványuk közül 135 laptársunk, a Megyei Önkormányzatok Országos Szövetsége Comitatus című folyóirata volt, amelyet 1991-ben a *Zongor Gábor* által elnökölt Comitatus Társadalomkutató Egyesület alapított, s amely – *Agg Zoltán* főszerkesztő és a neves társadalomkutatókból álló szerkesztőbizottság hozzáértő munkája révén – a hazai önkormányzati világ egyik meghatározó tudományos orgánumává nőtte ki magát.

A Comitatus sajátos jubileumát nemrégiben – sajtótájékoztatóval egybekötött, a Pest megyei önkormányzat székházában tartott nyílt szerkesztőbizottsági ülés keretében (amely ülésen az ÖNkormányzat és az Ön-kor-kép is főszerkesztője révén képviseltette magát) – Budapesten is megünnepelték.

FORRÁSTEREMTÉS KÖLTSÉGEK NÉLKÜL

Forrásteremtés – költségek nélkül címmel országos konferenciát szervez önkormányzatok és kiemelt közigazgatási szervek vezetői számára a DFT-Hungária és az Aditus, az Európában piacvezető Intrum Justitia közreműködésével december 14-én a CEU Kongresszusi Központban (1106 Budapest, Kerepesi út 87.). A konferencia szakmai partnere a TÖOSZ. A rendezvény védnökei *Dióssy László*, a TÖOSZ elnöke, Veszprém polgármestere és *Kósa Lajos*, Debrecen polgármestere.

A konferencia fő témája az adósságok behajtása. A hazai önkormányzatok, állami intézmények követelés-kezelési és -behajtási rendszerének eredményessége messze elmarad az uniós átlagtól, kintlévőségük megközelíti a negyven százalékot, s így biztos forrástól esnek el. Korábban az Európai Unió országaiban sem volt ez másképp, egészen addig, amíg nem változtattak behajtás-kezelési rendszerükön. Nálunk az összehasonlító felmérések szerint számos téves feltételezés gátolja a hatékonyságot lényegesen növelő változtatást. Ezek közül a leggyakoribbak: félelem az adóssal (aki egyben választópolgár) történő konfrontálódástól, a létszámleépítéstől, az anyagi kockázattól, a hatékonyság hiányától, a folyamat bizonytalanságától és várható hosszú időtartamától. A konferencia célja részint bizonyítani, hogy a köztudatban élő, s a változtatás ellen ható feltételezések miért tévesek, továbbá bemutatni a behajtási szolgáltatásnak az Európai Unióban már eredményesen működő rendszerét, bemutatni továbbá, hogy ennek hazai bevezetése ügyfélközpontú miként lehet, s hogy a bevezetésnek valójában miért nincs anyagi és erkölcsi kockázata. A konferencia résztvevői – akik vitatkozhatnak, s konzultálhatnak is az előadókkal – a sikeresen működő új rendszer magyarországi példáival is megismerkedhetnek.

A konferencián való részvétel díja személyenként 24 ezer 900 forint (amely tartalmazza az előadások, a konzultációk, az ebéd, a frissítők, s a részletes prezentációs anyag árát), a TÖOSZ-tag önkormányzatok képviselői azonban húsz százalékos kedvezményt kapnak, nekik 19 ezer 900 forintba, illetve – ha egy helyről többen vesznek részt a konferencián – 15 ezer 900 forintba kerül a részvétel.

Jelentkezni a konferenciára *Koós Adrienn*, projektvezetőnél lehet (*telefon: 36-1-266-7601/123; mobil: 36-20-338-0352; e-mail: adrienn.koos@dft.hu*), aki az érdeklődőknek további információkkal is szolgál.

FÉNYINVEST

Energiakorszerűsítési és Szolgáltató Rt.
www.fenyinvest.hu

2000 júniusában megalakult a Fény-Invest Energiakorszerűsitési és Szolgáltató Részvénytársaság, mely azóta is számos sikeres évet tudhat maga mögött. A társaság fő profilja az energiatakarékos rendszerek kivitelezésének finanszírozása, a kapcsolódó beruházások megvalósítása, valamint a korszerűsített energetikai és villamos fogyasztók, illetve környezetvédelmi berendezések hatékony üzemeltetése. A beruházások kivitelezését, illetve azok működtetését teljes körű szolgáltatásként is tudja nyújtani, mely az önkormányzatok esetében igen előnyös megoldás. Az üzemeltetés leginkább költséghatékony módja lehet még a felügyeleti rendszerekkel ellátott berendezések távfelügyelete, melynek megvalósításához komplex háttérrel rendelkezik a FÉNYINVEST.

Ez év februárjában a FÉNYINVEST bemutatta az ESCO finanszírozási rendszert – egy referenciamunka keretében – nagy sikerrel, melyre bizonyíték, azóta is növekedő megrendeléseinek száma. A saját beruházásokkal szemben további előnye, az ESCO megállapodásnak, hogy a felmerülő költségeket a keletkező energiamegtakarításból lehet finanszírozni, így a forrásokat más, vissza nem térülő beruházásokra lehet fordítani. Az energiagazdálkodás kiszervezése további távlatokat nyit meg az önkormányzatok strukturális átalakításában, ahol az önkormányzati, államigazgatási és gazdasági feladatok folyamatosan különválaszthatóakká válnak. A FÉNYINVEST egyéb tevékenységei közé sorolható még különféle pályázati célkitűzések forrásainak pályázati úton való megszerzése uniós előirányzatokat megcélozva igazodva fő profilhoz, az energetikához és informatikához. Az ezzel kapcsolatos tevékenység sokrétű, a pályázat előkészítésétől, a közbeszerzési eljárások bonyolításán át a kivitelezésig, finanszírozásig terjed. EIB kistérségi konferencia 2004. október 28-án Mátészalkán egésznapos Energetikai-Informatikai-Biztonságtechnikai /EIB/ kistérségi konferenciát került megrendezésre a megye mintegy nyolcvan település vezetőinek részvételével. A konferencia keretén belül, bemutatásra került a legújabb műholdas nagysebességű internet szolgáltatás, ami a legkisebb településre is olcsóbban juttatja el a világhálót. Megismerhették a résztvevők az interneten történő telefonálást – ami hálózaton belül ingyenes – és a vezetékes hálózat irányába történő hívás is a legkedvezőbb a piacon. Megoldást ajánlott a FÉNYINVEST ezeknek a technikáknak a pénzügyi magvalósítására. Mindezt az tette lehetővé, hogy létrejött a megállapodás, a FÉNYINVEST Rt., illetve a FÉNYINVEST-csoport tagjaként – az internet alapú távközlési üzletágban meghatározó szerepet betöltő – MyPhone Kft., valamint a Műholdas Internetet Szolgáltató Multimédia Magyarország Kft. között a kistérségek komplett infrastruktúrája kiépítésének és ennek a finanszírozásának a biztosítása érdekében. Példaként lett bemutatva, hogy a Mátészalkai önkormányzat, az energiagazdálkodásból eredően és a kommunikációs rendszer modernizálásával, a működtetett intézmények bevonásával, akár 40% költségmegtakarítást is elérhet költséghelyenként. A városháza internet alapú telefon rendszer segítségével – Bíró Miklós polgármester szavai szerint – 10 milliós nagyságrendű összeget spórol meg. A következő konferencia előmunkálatai már megkezdődtek. A FÉNYINVEST arra törekszik, hogy minél több térségbe megvalósuljon a fejlett infrastuktúra – szélessávú internet, IP telefon és energiatakarékos rendszerek. Ehhez kíván a cég megfelelő partnere lenni az önkormányzatoknak.

Kevesebb, de jobb minőségű játszóterünk lesz

Magyarországon az 1950-es és 60-es években a lakótelep-építési programok részeiként nagyon sok lakóterülethez elkészültek a környezetrendezési (zöldfelületrendezési) tervek, amelyek játszóterek kialakítását is tartalmazták. Ezeknek a játszótereknek jelentôs része – a központilag vezérelt építési programokon belül – az akkori technikai színvonalon, jó minôségben megépült. (Nem volt nagy a játszóeszköz-választék, jobbára acél alapanyagú játszótéri berendezéseket telepítettek, és csak néhány gyártó termékéhez lehetett hozzájutni.) Településeinken a játszóterek nagy többsége ekkor épült.

Az 1970-es és 80-as években már több gyártó foglalkozott játszóeszköz-gyártással és egyre több egyedi tervezésű játszóeszköz jelent meg a közterületeken, különösen a nagyvárosok kiemelkedő fontosságú (települési jelentőségű) játszóterein. Ezek elsősorban fából készült eszközök voltak, ami újdonságnak számított. Néhány, ebben az időben készült fa játszótéri eszköz megtalálható a városi játszótereken, azonban jelentős részük már teljesen tönkrement.

A központi lakásépítési-programok elmúltával az 1980-as években már egyre kevesebb játszótér épült és a korábban épült játszóterek állapota romlani kezdett. Új játszóterek nem, vagy alig épültek, a nagy léptékű lakásépítési-program a végéhez ért és az új lakóterületeken gyakran nem foglalkoztak a környezetrendezéssel és így nem épült játszótér sem.

Ennek ellenére elmondható, hogy a rendszerváltozásig tájépítész szakemberek által tervezett, megfelelő mennyiségű, jó színvonalú játszótér épült.

A rendszerváltozást követően éveken keresztül nem foglalkoztak a játszóterekkel (mivel volt elegendő számú, akkor még jó állapotú játszótér és nem volt pénz az újabbak építésére), aminek az lett a következménye, hogy a játszóterek elhasználódtak, többnyire használhatatlanná váltak.

Eközben a játszótéripar hatalmasat fejlődött és Magyarországon is hozzá lehet jutni a világpiacon található játszótéri berendezésekhez. A játszótéri biztonsági szabványnak köszönhetően (MSZ EN 1176-77) – amely 2001 óta már Magyarországon is érvényben van – sok itthoni és külföldi gyártó készít jó minőségű és biztonságos játszóeszközt.

A mai szakemberek számára a legfontosabb feladat, hogy megfelelő mennyiségű, a mai technikai színvonalnak megfelelő és biztonságos játszóteret hozzanak létre a gyerekek számára.

Nagyon fontos, hogy a játszóterek és a játszótérépítés problémakörét ne szűkítsük le játszóeszköz kihelyezésre. Meg kell vizsgálni, hogy a megépült játszóterek helye és mérete megfelel-e a mai igényeknek, és a vizsgálatok alapján kell döntést hozni arról, hogy mely területeken és milyen ütemben szükséges felújítani a játszótereket.

Meg kell határozni, hogy melyek azok a játszóterek, amelyeket átépíteni, fejleszteni szükséges, és melyek azok, amiket el kell bontani.

Nem csak a rövid távú fejlesztésre szánt területeket kell meghatározni, hanem a hosszú távú fejlesztésekre is gondolni kell. Ezekre a játszóterekre magas színvonalú kertépítészeti terveket kell készíteni, amelyek nem csak a játszóeszközök helyét és típusát határozzák meg, hanem a játszótér szerkezetét, területhasználatát.

Meg kell vizsgálni új építésű játszóterek lehetőségét és szükségességét is a település területén.

A lakossággal való egyeztetés és folyamatos tájékoztatás elengedhetetlen.

Várható, hogy a játszóterek száma a településeken az elkövetkező néhány évben jelentősen csökkenni fog, viszont a megépült játszóterek minősége és felszereltsége jóval magasabb színvonalú lesz a korábbiaknál.

Sándor Tamás
táj- és kertépítész

A 78/2003 GKM rendelet nyomában

Maradnak-e Magyarországon játszóterek?

A 78/2003 GKM rendelet kiváltó oka egy halálos játszótéri baleset volt, amely a szakértők szerint elkerülhető lett volna az akkoriban már meglévő MSZ EN 1176, 1177 (játszótéri eszközök) szabványok alkalmazásával.

A rendelet az addig csak javasolt szabványok alkalmazását kötelezővé teszi minden játszótéren. A rendelet hatálya alá tartoznak a társasházi játszóterek, játszótéri eszközök, a közterületi és intézményi (bölcsőde, óvoda, iskola, szálloda által üzemeltetett) játszóterek. Egyedüli kivétel a kizárólag egy család használatában lévő családiházas játszóeszköz, amelynél a szülő felelőssége, hogy saját gyermeke milyen játszóeszközön, mekkora veszélynek kitéve játszik.

A meglévő játszótéri eszközök nagy része életveszélyes, ami nem azt jelenti, hogy rövid időn belül be is következik a halálos baleset, de a játszóeszköz, esetleg az ütéscsillapító burkolat kialakításának hibája miatt bármikor bekövetkezhet.

A törvényalkotó célja az volt, hogy az ország valamennyi játszótéri eszközéről készüljön felmérés független, szakmailag megbízható ellenőrző szervezet által. A törvényalkotó az első vizsgálat elvégzése után (határidő 2005. június 30.) az ellenőrző szervezetektől kért tájékoztatás alapján tudja felmérni a játszótéri eszközök, játszóterek állapotát, s tud javaslatot tenni a minisztériumoknak, a kormányzatnak a szükséges intézkedések megtételére.

Az ellenőrző vizsgálat elvégzésével a kijelölt szervezet magára vállalja a felelősséget az általa leírtakért, így a javasolt intézkedések végrehajtásával a tulajdonos mentesül a kártérítési felelősség alól.

A balesetveszélyes játszótéri eszközök elbontása nem terheli jelentősen egyik tulajdonos költségvetését sem, a nem megfelelő játszótéri eszközök kijavítására 2008. december 31-éig van idő, így a költségek tervezhetők, több évre megoszthatók. A tanúsítvány megléte bár önmagában nem zárja ki a nem megfelelő játszótéri eszközöket, de sokat javít azok biztonságosságán, s a játszótértulajdonosoknak nem jelent többletköltséget.

Most bizonyára többen tiltakoznak, de a szabványos játszótéri eszközöknek már korábban is volt tanúsítványuk, a nem szabványos, gyakran életveszélyes játszótéri eszközök telepítését pedig ilyen, vagy olyan módon mindenképpen meg kell akadályozni.

A 2004. február 1-je után forgalomba hozott játszótéri eszközöket használatba venni a kijelölt ellenőrző szervezetek által végzett ellenőrző vizsgálatot követően lehet.

Erre a vizsgálatra azért van szükség, mivel a tanúsítvány típusvizsgálat esetén csupán tervekre, technológiára, esetleg mintapéldányokra vonatkozik, így a konkrét játszótéri eszköz akár el is térhet attól. Az ellenőrző vizsgálat által feltárt hiányosságok kiküszöbölése a forgalmazó, vagy gyártó feladata (szavatosság), az ütéscsillapító burkolat hibája esetén a kivitelező és a tervező felelőssége kerülhet szóba. Itt hívom fel a figyelmét az ellenőrző szervezeteknek arra a helytelen gyakorlatra, hogy a tanúsítvány meglétével az ellenőrzést el sem végezve ítélik megfelelőnek az adott játszótéri eszközt, evvel – egy esetleges baleset esetén – magukra vállalva a gyártó, a tanúsító, a kivitelező és a tervező felelősségét, esetleg a hiba elhárításának költségét is.

A játszótéri eszközöket az üzembiztos működés, az élettartam megóvása, és a baleseti helyzetek elkerülése érdekében megfelelően kell telepíteni, üzemeltetni és karbantartani. Ez épületek és járművek esetén sem működik mindig megfelelően, de tegyük a szívünkre a kezünket, a játszótéri eszközök ezen a területen soha nem voltak az elsők között. A gyermekek balesetveszélyes helyzeteinek kiküszöbölésére írja elő a törvényalkotó a hatályos szabványok alkalmazásának kötelezettségét. A határidő a törvény hatályba lépésének időpontja, így bizonyára minden játszóeszközt üzemeltető szervezet 2004. február 1-jétől alkalmazza a szabvány ide vonatkozó pontjait. A szabvány előírásai szerint végrehajtott karbantartás mentesíti a tulajdonost a felelősség alól. A szabvány az alkalmazandó dokumentációt és megőrzésének feltételeit is szabályozza, így a megtett intézkedések nyomon követhetők és bizonyíthatók. A megfelelő karbantartás költséges ugyan, de a játszótéri eszközök élettartamának növekedése miatt a későbbiekben megtérül az erre fordított összeg.

A törvényalkotó szükséges és mindenki számára hasznos törvényt alkotott. A játszótéri eszközök tulajdonosai törvényi kötelezettségeik törvényben megszabott határidőre való elvégzésével segíthetik megvalósítani a közös célt, a játszóterek biztonságosságát. Az első ellenőrzés eredményeinek birtokában a törvényalkotó tesz javaslatot, hogy a biztonságosság ne üres, játszótéri eszköz nélküli játszótereket jelentsen. A többi már, mint minden, a minisztériumokon, a kormányon, az Országgyűlésen és rajtunk választópolgárokon múlik. Sikerül-e szabad pénzforrásokat találni, esetleg máshonnan átcsoportosítani a különféle EU-s és egyéb pénzeszközökből? A végső kérdés még nem dőlt el. Maradnak-e Magyarországon játszóterek?

viola

Minőségi játszótéri eszközöket forgalmaz a Tokaji és Társa Kft.

Nem játék a játszás helye

Sándor Kertépítészet Kft.

1061 Budapest, Paulay Ede u. 19.
Tel.: (1) 321-8598, fax: (1) 321-8599
hags@sandorkert.hu
4028 Debrecen, Kassai u. 58.
Tel./fax: (52) 461-477

A Tokaji és Társa Kft. a német Spessart Holz Gmbh. játszótéri eszközeit forgalmazza kizárólagos magyarországi forgalmazóként. Az eszközök tanúsítását a TÜV Product Service Gmbh. végezte, illetve végzi folyamatosan az EN 1176 szabvány alapján. A felhasznált anyagok tartósak és nagyon jó minőségűek. A fa várak oszlopai 14 cm átmérőjű bélmentes északi lucfenyőből vannak, amelyeket, mint minden faanyagot, nagy nyomáson, krómmentes faanyagvédőszerrel telítenek. A fém-alkatrészeket vagy horganybevonattal látják el, vagy azok a kopásnak jobban kitett alkatrészek esetén (hintalánc, csúszda) saválló acélból készülnek. A rugós játékok anyagában színezett UV-álló, törhetetlen polietilénből készülnek. A játszóeszközök árfekvése közepes, azaz a játékok olcsóbbak, mint a hazánkban jelentős múlttal és forgalommal rendelkező cégeké, de drágábbak az olcsó, gyenge minőségű műanyagot, a vékony, rosszabb minőségű faanyagot, vagy nem megfelelően kezelt fémeket alkalmazó gyártók árainál. A Tokaji és Társa Kft. a minőség javítása érdekében bevezette az EN ISO 9001:2000 minőségirányítási rendszert és szabványosítási szakértői engedéllyel rendelkező munkatársat alkalmaz.

S.H. Spessart Holzgeräte GmbH

JÁTSZÓTÉRI ESZKÖZÖK
TÜV minősítéssel
az EN 1176 szabvány értelmében

Kizárólagos
magyarországi forgalmazó:

TOKAJI ÉS TÁRSA KFT.
1141Budapest, Pöstyén u. 21.
Tel/fax: 06 1/383-2346
Mobil: 06 30/335-9981

Magyar termék!

WOODSHOP Kft.

2092 Budakeszi, Pátyi u. 57.
Tel.: 23 / 457-844
www.woodshop.hu

MAGYAR TERMÉK NAGYDÍJ

Saját gyártmányú kültéri játszótéri berendezéseink MAGYAR TERMÉK NAGYDÍJAT nyertek!

Tevékenységeink:

- játszóterek tervezése
- játszóeszközök telepítése
- karbantartás
- játszótéri berendezések gyártása
- parkberendezések gyártása és telepítése

10 év garancia

Az MSZ-EN 1176 szabványnak mindenben megfelelő játszótéri berendezéseink tanúsítvánnyal rendelkeznek!

KERMI

Amennyiben a karbantartást cégünk végzi, 10 évről ezután a garancia 5 év.